

Deklaracja i tezy programowe

Spis treści:

Deklaracja programowa – **str. 7**

Strategia rozwoju
gospodarczego – **str. 11**

System emerytalny
i podatkowy – **str. 16**

Równość płci – **str. 18**

Ochrona zdrowia – **str. 21**

Edukacja – **str. 24**

Kultura – **str. 26**

Energia – **str. 29**

Transport, miasta
i mieszkania – **str. 30**

Miejsce religii w życiu
publicznym – **str. 33**

Samorząd – **str. 34**

Integracja Europejska – **str. 36**

Rolnictwo - **str. 38**

Przedsiębiorczość - **str. 39**

Naprawa polityki
i administracji - **str. 41**

Wymiar sprawiedliwości - **str. 45**

Prawa obywatelskie - **str. 46**

Autorzy - **str. 49**

Jesteśmy ludźmi dobrej woli, pragnącymi działać na rzecz wolnego i nowoczesnego państwa równych i wolnych obywateli i obywaterek. Jesteśmy demokratami. Chcemy, aby w Polsce wszyscy czuli się dobrze – kobiety i mężczyźni, wierzący i niewierzący, ubodzy i zamożni, osoby o prawicowych i lewicowych przekonaniach. Chcemy państwa, które służyć będzie wszystkim Polkom i Polakom – zapewniając bezpieczeństwo, gwarantując nienaruszalne swobody osobiste i obywatelskie oraz okazując troskę o tych spośród nas, którym los poskąpił szans życiowych i zdrowia.

Nasze
wartości to:
wolność,
równość,
praca,
postęp
i zaufanie

Wierzimy, że:

Każdy człowiek ma prawo żyć wedle własnych przekonań i dokonywać samodzielnych wyborów życiowych, o ile tylko nie korzysta ze swej wolności z krzywdą dla innych. Zadaniem państwa jest ochrona wolności obywateli i aktywne działanie na rzecz poszerzania realnych swobód osobistych i obywatelskich. Państwo musi wystrzegać się autorytaryzmu, działań podyktowanych ideologią bądź światopoglądem polityków oraz aspiracji do pouczenia obywateli, jak mają myśleć i jak mają żyć. **1.**

Państwo musi traktować wszystkich obywateli jednakowo, stwarzając im możliwości realizowania swych celów życiowych. Mężczyźni i kobiety, obywatele narodowości polskiej oraz należący do mniejszości narodowych, osoby heteroseksualne i homoseksualne – wszyscy powinni nie tylko mieć te same prawa polityczne, lecz także korzystać z dobrodziejstw instytucji prawnych, które będą uwzględniać ich specyficzne potrzeby. Państwo respektujące równość obywateli musi z szacunkiem i empatią odnosić się do sytuacji grup mniejszościowych oraz aktywnie zwalczać przejawy dyskryminacji w życiu publicznym i społecznym. Jednakże równość to kwestia nie tylko prawna, lecz także ekonomiczna. Człowiek walczący z dnia na dzień o podstawowe dobra materialne nie może rozwijać się, uczyć i uczestniczyć w kulturze. Nie może też w pełni uczestniczyć w życiu publicznym. Dla najbiedniejszych równość gwarantowana przez prawo to pusty formalizm. Dlatego będziemy działać na rzecz zmniejszenia nierówności społecznych i ekonomicznych. **2.**

Otwarte, światłe państwo, stojące na straży prawa i wolności, powinno stwarzać warunki dla swobodnego, pluralistycznego życia społecznego, wolnego od nienawiści, kompleksów i ksenofobii. Wspólne państwo bogatego swą różnorodnością narodu musi być państwem świeckim, rządzone przez prawo, a nie arbitralną wolę polityków i urzędników. Tylko takie państwo cieszyć się może zaufaniem obywateli i tylko takie państwo może zdobyć się na to, by swoim obywatelom zaufać. Zaufanie jest matką wszystkich cnót obywatelskich. Jego brak prowadzi do waśni, anarchii i wojny. Siła państwa i społeczeństwa wyraża się mocą jego więzi społecznych oraz więzi między wolnymi obywatelami a państwem, które obywatele uważają za swoje i które szanują. Dlatego będziemy pracować na rzecz budowy zaufania społecznego w Polsce. **3.**

- 4.** Brak równych szans edukacyjnych oraz uczciwie opłacanej pracy jest poniżający dla godności człowieka i ogołaca go z jego praw. Nasz wysiłek polityczny koncentrować się będzie w pierwszym rządzie na tworzeniu rozwiązań pozwalających efektywnie zmniejszyć bezrobocie, zwłaszcza wśród ludzi młodych oraz na terenach dotkniętych tzw. bezrobociem strukturalnym.
- 5.** Przekonanie, w jakim tkwiły przez ostatnie ćwierćwiecze kolejne polskie rządy - że „niewidzialna ręka rynku” ureguje wszystko, że międzynarodowe korporacje stworzą w Polsce miliony dobrze płatnych miejsc pracy i unowocześnią kraj, że remedium na złe zarządzanie jest prywatyzacja wszystkiego za każde pieniądze, że nie jest potrzebny nam przemysł, że gdy będzie rosnąć PKB to wszyscy będziemy się bogacić, że jedyne co należy robić w czasie kryzysu to ciąć koszty, najlepiej po najbiedniejszych, bo ich jest najwięcej – było mylne. Dlatego chcemy, by państwo aktywnie korzystało z dostępnych mu instrumentów polityki ekonomicznej. Nie boimy się interwencjonizmu i nie boimy się inwestycji w publiczne podmioty gospodarcze. Polsce potrzebny jest „skok technologiczny” i długofalowa wizja polityki gospodarczej. Bez aktywnego udziału państwa przełom rozwojowy w gospodarce jest niemożliwy.
- 6.** Jakość edukacji – od przedszkola do doktoratu – wymaga poprawy. Pragniemy uwolnić przestrzeń szkolną od biurokratycznej rutyny i balastu anachronicznych treści programowych. Bez dobrych szkół i uniwersytetów Polska pozostanie jedynie zapleczem Zachodu. Chcemy, by Polska stała się dla innych krajów Unii Europejskiej prawdziwym partnerem – także w dziedzinie nauki, edukacji, innowacji i nowoczesnych technologii.
- 7.** Słabe, zbiurokratyzowane państwo, korupcja i niekompetencja upartyjnionych urzędów sprawiają, że modernizacja Polski dokonuje się zbyt wolno. Jej motorem są dotacje unijne, niestety nie zawsze wydawane w sposób optymalny. Nie będziemy wywierać otwartych drzwi. Jeśli chcemy być nowoczesną zachodnioeuropejską gospodarką, musimy przyjmować zachodnioeuropejskie rozwiązania prawne w gospodarce i pogłębiać naszą integrację z UE. Rozwój wspólnych instytucji europejskich i postępująca integracja wewnątrz UE leży w najżywotniejszym interesie Polski. Będziemy wspierać nurt zjednoczeniowy w polityce unijnej i dążyć do szybkiego przyjęcia przez Polskę wspólnej europejskiej waluty. Pytamy, co Unia może zrobić dla Polski, lecz pytamy również, co my możemy zrobić dla Unii. Siła i godność Polski wyraża się bowiem nie w naszych roszczeniach kierowanych pod adresem partnerów, lecz w zdolności do harmonijnej i opartej na fachowych kadrach współpracy z pozostałymi krajami UE.

Chcemy rządzić Polską. Jesteśmy otwarci na partnerską współpracę ze wszystkimi siłami postępu i wszystkimi środowiskami politycznymi, które wystrzegają się autorytaryzmu, nacjonalizmu i klerykalizmu. Będziemy konsekwentnie budować struktury terenowe partii i zaplecze eksperckie, gromadząc kadry zdolne do podjęcia odpowiedzialności za sprawy lokalne i ogólnokrajowe. W naszych rekomendacjach personalnych na stanowiska publiczne kierować się będziemy kompetencjami kandydatów i zgodnością ich drogi życiowej z wyznawanymi przez nas wartościami.

Członkowie Twojego Ruchu są przyjaciółmi, pracującymi dla wspólnej sprawy. Każdy z nas ma równy głos, każdy z nas ma prawo do udziału w swobodnej dyskusji oraz krytyki kierownictwa partii. Naszą troską są sprawy społeczne, a nie gry personalne czy intrygi polityczne. Działamy jawnie, przy otwartej kurtynie. Nie musimy mieć wspólnego zdania w każdej kwestii, jednakże wszyscy szanujemy kompetencje naszych ekspertów oraz siebie nawzajem. Jesteśmy lojalni wobec kolegów, wobec organów statutowych partii oraz koalicjantów. Nie bojąc się mówić gorzkiej prawdy, wystrzegamy się poniżania i obrażania kogokolwiek. Dotrzymujemy danego słowa. Dołożymy starań, aby obywatele oraz nasi koledzy – politycy z innych ugrupowań szanowali nas jako ludzi honoru.

Przyjąwszy na kongresie krajowym powyższą deklarację, poddajemy pod wspólną rozprawę następujące tezy programowe, nad którymi będziemy debatować na kongresach wojewódzkich jesienią 2013 roku:

Strategia rozwoju gospodarczego

1.
**Debata:
27 października 2013
Warszawa**

1.01 **„Mamy maliny – zróbmy dżem”:** kluczem do bogactwa jest wykonywanie coraz bardziej złożonej pracy.

Dobrym przykładem niewykorzystanego potencjału jest przemysł motoryzacyjny – w Polsce produkuje się wszystkie części potrzebne do złożenia samochodu, lecz żaden samochód nie jest w pełni polską konstrukcją. Najwyższy czas to zmienić i zacząć pracować na siebie!

MĄDRZEJSZE WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH

Unijna perspektywa budżetowa do roku 2020 stwarza prawdopodobnie ostatnią szansę na wielki impuls inwestycyjny, 300 mld zł. Te pieniądze nie powinny zostać wydane na konsumpcję (a więc na baseny, hale widowiskowe, czy stadiony), lecz na inwestycje w zaawansowaną technicznie gospodarkę i tworzenie dobrze płatnych miejsc pracy dla specjalistów. 1.02

System wspierania funduszami unijnymi małych i średnich przedsiębiorstw powinien ulec zmianie ponieważ w swojej obecnej formie zaburza naturalne mechanizmy rynkowe (wiele firm zaprzestaje działalności natychmiast po wyczerpaniu grantu), jest bardzo drogi w obsłudze (wg niektórych wyliczeń zagregowany koszt przygotowania wniosków dorównuje sumie rozdawanych pieniędzy), niszczy podstawy drobnego rynku kapitałowego (wypierając z niego tzw. anioły biznesu) i tworzy – mimo rygorystycznych regulaminów – silne zachęty korupcyjne. 1.03

Podobnie jak w Planie Marshalla, zewnętrzny zastrzyk finansowy musi służyć rozwojowi przemysłu – zarówno prywatnego, jak i państwowego. Inwestycje muszą być jednak skoncentrowane (co oznacza rezygnację z obecnych grantów dla MŚP w wysokości 20-30 tys. euro) i dokonywane w branżach rzeczywiście innowacyjnych, a nie tych, które tylko kopią w Polsce wynalazki i rozwiązania wymyślone za granicą parę lat wcześniej. 1.04

Bardzo istotne jest umożliwienie szybkiej komercjalizacji wynalazków. Historia niesie przykład lasera, który polscy naukowcy wynaleźli jako pierwsi, ale który przez cztery lata nie trafił do produkcji nie może się powtórzyć! Wobec braku rodzimych inwestorów prywatnych, ich rolę (np. przy budowie fabryki grafenu) powinny przejąć przedsiębiorstwa państwowe – istniejące lub specjalnie w tym celu powołane spółki. W swojej działalności będą one korzystać ze środków unijnych w ramach nowych programów operacyjnych: Inteligentny Rozwój (POIR) oraz Polska Cyfrowa (POPC). 1.05

PRZEMYSŁ, INNOWACJE, EKSPORT

Podstawą do uczynienia polskiej gospodarki bardziej innowacyjną musi być inwestowanie w naukę – zarówno bezpośrednio przez państwo (zwiększanie finansowania dla najlepszych ośrodków akademickich), jak i przez sektor prywatny, któremu należy stworzyć zachęty podatkowe do przeznaczania większej części wypracowywanego zysku na badania i rozwój. Miliardy euro łożone na badania muszą znaleźć odzwierciedlenie w wynalazkach wdrożonych do produkcji – inaczej wydatki te nie mają sensu. 1.06

Branżą przemysłu, która w najbliższych dekadach będzie się dynamicznie rozwijać w skali globalnej – co powinno znaleźć odzwierciedlenie w priorytetach polskiej polityki przemysłowej – jest energetyka. Dotyczy to zarówno zwiększania efektywności pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, jak i poszukiwania bardziej przyjaznych 1.07

środowisku technik spalania węgla [7.08, 7.09]. Jeśli cały świat przestawia się na produkcję słoneczną lub wiatrową to dlaczego Polska nie miałaby wykorzystać unijnych środków na stworzenie własnego przemysłu produkującego panele słoneczne lub elektrownie wiatrowe? Eksport zaawansowanych technologii przyniesie nam większe zyski niż sprzedaż surowców lub towarów o niskim stopniu przetworzenia.

- 1.08 Priorytetowo należy traktować także te branże, w których polskie firmy już teraz odnoszą sukcesy: rolno-spożywcza, drzewno-meblarską, informatyczną oraz biotechnologiczną.
- 1.09 Niewielka część środków publicznych powinna być zarezerwowana na współfinansowanie ryzykownych – i z tego względu potencjalnie bardzo zyskownych przedsięwzięć opartych na zastosowaniu wyników najnowszych badań. Zaangażowanie Skarbu Państwa w te przedsięwzięcia powinno być proporcjonalne do zaangażowania kapitału prywatnego i traktowane jak normalna biznesowa inwestycja: w razie powodzenia, państwo stawałoby się akcjonariuszem firmy i czerpało z tego tytułu dywidendy.
- 1.10 Czynnikiem, który przesądzi o powodzeniu programu reindustrializacji będzie zdolność sprzedania polskich produktów za granicą. Należy przy tym aktywnie poszukiwać pozaeuropejskich rynków zbytu – prognozy makroekonomiczne wskazują, że kraje takie jak Indie lub Brazylia będą rozwijać się szybciej niż UE. Promocja polskiego przemysłu (oraz kultury [6.04]) powinna stać się głównym zadaniem ambasad: tradycyjne zadania dyplomacji z powodzeniem mogą zostać przeniesione do placówek Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych.

ROZWÓJ RODZIMEGO BIZNESU

- 1.11 Zamiast koncentrować się na przyciągnięciu do Polski wielkich zagranicznych korporacji – które bez oporów przeniosą się po krótkim czasie do krajów o tańszej sile roboczej – należy stworzyć warunki do rozwoju rodzimego biznesu. Firmy małe muszą stać się firmami średniej wielkości, średnie dużymi, a duże – globalnymi graczami.
- 1.12 Optymalny system wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw powinien opierać się na bezpłatnym doradztwie w zakresie planowania strategicznego, zarządzania i kontaktów z urzędami – oraz na preferencyjnie oprocentowanych kredytach, które w przeciwieństwie do obecnych grantów musiałyby być spłacane, dostarczając środków na wsparcie kolejnych inicjatyw.
- 1.13 Program „Firma na próbę” ułatwi rozpoczęcie samodzielnej działalności gospodarczej [13.02].
- 1.14 Na bazie urzędów pracy powinna powstać sieć inkubatorów przedsiębiorczości oferujących doradztwo biznesowe, szkolenia oraz fizyczną przestrzeń do prowadzenia działalności przez pierwsze, najtrudniejsze, miesiące.

WZROST ZATRUDNIENIA

Należy znieść składki ZUS [2.05]. Wyeleminuje to „klin podatkowy” po stronie pracodawcy i zachęci firmy do legalnego zatrudniania pracowników. 1.15

Kluczowe dla zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki w wymiarze europejskim jest zwiększenie stopy aktywności zawodowej ludności. Grupami szczególnie wymagającymi aktywizacji są kobiety, osoby powyżej 50 roku życia, oraz niepełnosprawni. 1.16

Działaniem, które bezpośrednio pomaga w podejmowaniu przez kobiety pracy zawodowej jest rozwój instytucjonalnej opieki nad dziećmi. Chcemy wypełnić europejskie normy w tym względzie: państwo powinno zapewniać bezpłatne żłobki dla min. 33 proc. dzieci poniżej 3 roku życia oraz dla min. 90 proc. dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Bardzo ważne jest, by placówki te były otwarte przez cały rok w godzinach pozwalających rodzicom na normalną pełnoetatową pracę. Jak wykazują doświadczenia innych państw europejskich, rozwój sieci żłobków i przedszkoli pomaga przełamać zapaść demograficzną. 1.17

Rozwiązaniem sprzyjającym wzrostowi aktywności zawodowej kobiet, osób starszych oraz niepełnosprawnych jest upowszechnienie pracy w niepełnym wymiarze godzin. 1.18

Należy zmienić zasady wypłacania zasiłków dla niepełnosprawnych, tak aby próba podjęcia pracy przestała się wiązać z ryzykiem ich utraty. Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego powinny w większym stopniu być wykorzystane na aktywizację zawodową inwalidów. 1.19

Państwo powinno bardziej odważnie regulować rynek edukacji wyższej dbając o jakość studiów i promując zdobywanie umiejętności najbardziej potrzebnych na rynku pracy. 1.20

Szkolenia opłacane ze środków publicznych (europejskich i krajowych) muszą dawać konkretne umiejętności i uprawnienia zawodowe. Podnoszenie kwalifikacji jest kluczem do wyrwania Polski z pułapki jaką jest konkurowanie głównie niskimi kosztami pracy. 1.21

Ważna dla wzrostu zatrudnienia jest geograficzna mobilność pracowników. By ją poprawić, należy zwiększyć liczbę mieszkań na wynajem, co doprowadzi do spadku czynszów [8.15, 8.17], oraz odbudować transport publiczny na terenach wiejskich [8.03]. 1.22

NOWY ŁAD KORPORACYJNY W SPÓLKACH SKARBU PAŃSTWA

Bardziej aktywna polityka gospodarcza państwa siłą rzeczy doprowadzi do pojawienia się nowych Przedsiębiorstw z Udziałem Skarbu Państwa (PUSP), lub do wzrostu znaczenia obecnie istniejących. By zminimalizować ryzyko korupcji i marnotrawstwa, przedsiębiorstwami tymi należy zarządzać według ściśle zdefiniowanych reguł, zgodnych z wytycznymi OECD w zakresie ładu korporacyjnego w firmach publicznych. 1.23

Każde PUSP musi mieć jasno zdefiniowaną Strategię. Powinna ona określać 1.24

szczególną misję danego PUSP, wykonanie której może być mierzone w innych niż stricte ekonomiczne kategoriach. Strategia PUSP powinna zawierać ponadto główne zasady zarządzania PUSP, podstawy struktury organizacyjnej oraz mandat dla kadry zarządzającej. Organem wyznaczającym Strategię PUSP powinna być jego rada nadzorcza, a w przedsiębiorstwach, których Skarb Państwa jest jedynym właścicielem – Minister Skarbu.

- 1.25 Wśród zasad zarządzania obowiązujących we wszystkich PUSP powinny znaleźć się silne przepisy wykluczające dyskryminację ze względu na płeć, wiek, poglądy polityczne, religię czy preferencje seksualne oraz wymuszające dobre traktowanie pracowników. Standardy obowiązujące w PUSP powinny stanowić wzór do naśladowania przez inne przedsiębiorstwa.
- 1.26 Strategia PUSP powinna stanowić podstawę do wyznaczania celów operacyjnych, z osiągnięcia których rozliczana byłaby kadra zarządzająca. Cele dla Zarządu wyznaczałaby Rada Nadzorcza, a dla niższych szczebli hierarchii - bezpośredni przełożeni. Cele operacyjne powinny być jasne, mierzalne, osiągalne, zorientowane na rezultat oraz wyznaczone na dany okres. Przy wyznaczaniu celów operacyjnych powinno się brać pod uwagę wyniki podobnych przedsięwzięć (prywatnych i państwowych, krajowych i zagranicznych), a ich nieosiągnięcie powinno stanowić podstawę do zwolnienia kadry zarządzającej. Strategia PUSP oraz raporty z wykonania celów operacyjnych za zamknięte okresy powinny być dostępne dla opinii publicznej.
- 1.27 PUSP powinny być przedmiotem potrójnego audytu: wewnętrznego, zewnętrznego komercyjnego oraz państwowego (NIK) - przy jasno określonych i rozdzielnych obszarach kompetencji.
- 1.28 PUSP, niezależnie od wielkości i tego, czy są notowane na giełdzie powinny być poddane wszystkim rygorom obowiązującym spółki giełdowe.
- 1.29 Kadra zarządzająca PUSP powinna być rekrutowana spośród osób posiadających co najmniej 7-letnie doświadczenie w sektorze prywatnym, w tym min. 3 lata na stanowisku kierowniczym. Zatrudnienie w spółkach z udziałem Skarbu lub samorządów większym niż 10 proc. nie powinno być brane pod uwagę.
- 1.30 „Ustawę kominową” należy zastąpić zasadą ustalania wynagrodzenia w odniesieniu do dochodu z okresu przed zatrudnieniem w PUSP – np. na poziomie 110 proc. średniej dochodów z ostatnich trzech lat, określonych na podstawie zeznań podatkowych zatrudnianego. Umowa o pracę (ew. przewidująca premie za przekroczenie celów operacyjnych) powinna być jedynym źródłem dochodów menadżerów PUSP.
- 1.31 Członkowie korpusu służby cywilnej zasiadający w radach nadzorczych PUSP nie powinni pobierać z tego tytułu dodatkowego wynagrodzenia. Równocześnie konieczne jest podniesienie pensji w Ministerstwie Skarbu, gdzie przyjęto patologiczną praktykę uzupełniania dochodu urzędników przez oddelegowanie ich do rad nadzorczych.

SAMONAPĘDZAJĄCY SIĘ MECHANIZM

Powodzenie programu rozwoju gospodarczego doprowadzi do wzrostu bazy podatkowej, dzięki czemu Polska będzie w stanie inwestować w swój rozwój przez kolejne dekady, także po wyczerpaniu się unijnych funduszy strukturalnych w obecnej formie. 1.32

Wzrost gospodarczy i większa stabilność będą oznaczać obniżenie kosztów obsługi długu publicznego, co pozwoli na dodatkowe inwestycje w rozwój. 1.33

2. System emerytalny i podatkowy

**Debata:
7 grudnia 2013
Łódź**

EMERYTURA OBYWATELSKA

Rząd prowadzi rabunkową politykę w systemie emerytalnym. Niszczy istniejący system i nie proponuje nic w zamian. Gwarancji stabilnych emerytur nie jest w stanie dać ani ZUS w obecnej postaci, ani okrojony system funduszy emerytalnych. 2.01

Punktem wyjścia do jakiegokolwiek reformy musi być poszanowanie praw nabytych w poprzednio działających systemach emerytalnych – zarówno repartycyjnym, jak i kapitałowym, wprowadzonym w roku 1999. 2.02

Trendy demograficzne i ograniczenia budżetowe z jednej, a kluczowa zasada zaufania do państwa z drugiej strony, wymuszają stworzenie stabilnego, przewidywalnego, sprawiedliwego i społecznie akceptowanego systemu emerytalnego, który będzie dawać powszechną gwarancję na starość. System taki powinien opierać się na zasadzie powszechnego świadczenia wypłacanego w tej samej wysokości wszystkim osobom powyżej ustawowo określonego wieku emerytalnego. 2.03

Zasada poszanowania praw nabytych oznacza, że emerytury w całości na nowych zasadach otrzymają jedynie ci, którzy dziś dopiero wchodzą na rynek pracy. Starsi realizować będą dotychczasowe uprawnienia (emerytura z kapitału zgromadzonego w ZUS i/lub OFE), które uzupełniać będzie częściowa emerytura obywatelska, w wysokości proporcjonalnej do czasu przeżytego po uruchomieniu nowego systemu, a przed osiągnięciem wieku emerytalnego. 2.04

Istotą reformy wprowadzającej emeryturę obywatelską jest zaprzestanie określonego dnia (biorąc pod uwagę bieżący kalendarz polityczny – najwcześniej 1 stycznia 2016) obowiązkowego poboru składek na ZUS, zarówno po stronie pracownika, jak i pracodawcy. Od tego momentu Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, z którego wypłacane są emerytury, renty oraz zasiłki chorobowe zasilany będzie jedynie z podatków. 2.05

- 2.06 Wprowadzenie emerytury obywatelskiej oznaczać musi zniesienie wszystkich wyodrębnionych systemów emerytalnych (tzw. przywilejów oraz KRUS) – z zachowaniem zasady praw nabytych.
- 2.07 Ponieważ emerytura obywatelska ma z założenia gwarantować jedynie godne minimum środków do życia, powinna być ona uzupełniana prywatnymi oszczędnościami. W szczególności, utrzymać należy możliwość dalszego zasilania indywidualnych kont w OFE – decyzja w tej sprawie powinna jednak należeć do samych przyszłych emerytów. Jedyną dopuszczalną zachętą do podjęcia takiej decyzji winna być możliwość dokonania odpisu od podatku dochodowego.
- 2.08 Przepisy uniemożliwiające zwalnianie osób kończących karierę zawodową powinny zostać zniesione ponieważ prowadzą do ich zwalniania „na wszelki wypadek”, czyli przed okresem ochronnym. W zamian, możliwe powinno stać się częściowe wykorzystanie środków zgromadzonych na indywidualnych kontach w ZUS i OFE przez osoby powyżej 60 roku życia.
- 2.09 Istotną zaletą zniesienia składek na ZUS po stronie pracodawcy będzie likwidacja „kliny”, który obecnie zniechęca firmy do zatrudniania pracowników [1.16]. Oznacza to, że po wprowadzeniu systemu emerytur obywatelskich zmniejszy się szara strefa i wzrośnie baza podatkowa. Stanie się tak ponieważ o ile można ominąć składki, nie podpisując umowy o pracę, o tyle omijanie podatków od konsumpcji jest dużo trudniejsze.

PROSTE PODATKI

- 2.10 Równoległe z wprowadzeniem emerytur obywatelskich należy zreformować system podatkowy. Powinien opierać się on na jednolitym – a więc prostym do rozliczania oraz odpornym na nadużycia – podatku VAT, progresywnym podatku dochodowym od osób fizycznych wykonujących pracę najemną, oraz szczelniejszym – trudniejszym do uniknięcia np. przez wielkie korporacje podatku dochodowym od przedsiębiorstw (CIT).
- 2.11 Objęcie rolników systemem emerytury obywatelskiej będzie połączone z włączeniem ich w powszechny system podatku dochodowego.
- 2.12 Ponieważ ujednoclenie stawki VAT doprowadzi do wzrostu cen żywności, musi być ono zrekompensowane odpowiednim obniżeniem podatku dochodowego dla osób najmniej zarabiających.
- 2.13 Zniesienie składek na ZUS opłacanych przez pracodawców usprawiedliwia podniesienie podatku CIT do poziomu, który zapewni krótkoterminową neutralność reformy emerytalno-podatkowej dla finansów publicznych (tzn. wpływy budżetu po reformie mają być takie same, jak wpływy budżetu i FUS przed reformą). W dłuższej perspektywie czasowej reforma będzie oznaczać oszczędności dla budżetu, co umożliwi obniżenie podatków.

Podatek CIT od zysków ze świadczonych usług powinien objąć także kościoły i związki wyznaniowe. Poszczególne parafie powinny uzyskać status organizacji pożytku publicznego i – pod warunkiem prowadzenia przejrzystej księgowości – być uprawnione do pobierania odpisów podatkowych z tego tytułu [9.06]. 2.14

W celu bardziej sprawiedliwego obciążenia międzynarodowych korporacji kosztami utrzymania państwa, powinny zostać one poddane rygorom podatków transferowego i wyjścia (ten ostatni tylko w przypadku, jeśli korzystały ze zwolnień podatkowych w momencie dokonywania inwestycji w Polsce). 2.15

Ważnymi argumentami za legalizacją marihuany [16.04] i prawnym uregulowaniem prostytucji jest możliwość ich opodatkowania i zapewnienia w ten sposób dodatkowych wpływów do budżetu. 2.16

Organy podatkowe powinny zostać pozbawione możliwości nagłej zmiany interpretacji niejasnych przepisów. Zmiana interpretacji powinna być możliwa tylko w wyniku wyroku sądu 2.17

3. Równość płci

Debata:
23 listopada 2013
Rzeszów

RUCH KOBIEC

My, kobiety zrzeszone w Ruchu Kobiet – wyodrębnionej strukturze partii - dumne z przynależności do nowoczesnej, otwartej na przemiany kulturowe, społeczne i ekonomiczne formacji politycznej, chcemy budować społeczeństwo egalitarne, w którym człowiek jest wartością nadrzędną. Ideą która nam przyświeca, jest praca na rzecz faktycznego równouprawnienia kobiet i mężczyzn we wszystkich aspektach życia społecznego, ekonomicznego, politycznego i kulturalnego. 3.01

Dążymy do wyrównania szans kobiet na rynku pracy, zrównania płac na równorzędnych stanowiskach, ułatwień w godzeniu życia zawodowego i prywatnego poprzez zapewnienie potrzebującym miejsc w żłobkach, a wszystkim dzieciom – w przedszkolach [1.17]. 3.02

Chcemy zmian w oświacie w wyniku których od najmłodszych lat będzie propagowany partnerski a nie patriarchalny model związku i rodziny, a z programów nauczania oraz podręczników szkolnych i akademickich wyeliminowane zostaną treści utrwalające stereotypy płciowe i kulturowe. 3.03

- 3.04 Domagamy się edukacji seksualnej [5.09], dostępu do bezpłatnych, nowoczesnych środków antykoncepcyjnych, prawa do legalnej aborcji oraz refundacji leczenia niepłodności metodą in vitro.
- 3.05 Walczymy o wyeliminowanie z naszego życia dyskryminacji ze względu na płeć, orientację seksualną, wiek, kolor skóry, narodowość lub przynależność etniczną, światopogląd, stan cywilny oraz rodzinny. Żądamy legalizacji związków partnerskich, przyjęcia i stosowania prawa eliminującego przemoc wobec kobiet i dzieci.
- 3.06 Zobowiązujemy się zwracać szczególną uwagę na niepowielanie stereotypów poprzez które pomniejszana jest wartość kobiet, Zawsze stosujemy i upowszechniamy żeńskie formy językowe w mowie potocznej i urzędowej. Zrobimy wszystko aby równy status kobiet i mężczyzn był fundamentem polityki i prawa w Polsce.

POSTĘP I EMANCYPACJA

- 3.07 Przez wieki mogłyśmy być tylko dobrymi córkami i siostrami, żonami, matkami i gospodyniami albo zakonnice. Poglądy na temat roli kobiet w życiu publicznym oraz naszych praw zaczęły zmieniać się dzięki ideom Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Dopiero w drugiej połowie XIX wieku kobiety zostały dopuszczone do uniwersytetów, jeszcze później sufrażystki wywalczyły dla nas prawa wyborcze. Niestety, proces równouprawnienia i dziś napotyka na wielkie trudności.
- 3.08 W naszym kraju istotną przeszkodą jest tradycja i religia, a ściślej mówiąc władza kościoła katolickiego. Wielkim wysiłkiem, musimy codziennie przeciwstawiać się stereotypom historycznym, kulturowym, społecznym i politycznym. Mimo tego, że stanowimy 52 proc. populacji i jesteśmy lepiej wykształcone, ciągle jest nas mniej na stanowiskach kierowniczych (36 proc.), a na najwyższych szczeblach zarządzania (dyrektorzy generalni, prezesi firm) stanowimy zaledwie 2 proc. Im wyższe stanowisko, wyższy prestiż, większe pieniądze, tym mniej kobiet. Jeszcze gorzej jest w polityce: w Sejmie zasiada 348 posłów i tylko 112 posłanek.
- 3.09 Mimo zachodzących zmian kulturowych nadal główny ciężar opieki nad dziećmi i starymi rodzicami, a także gros wszelkich prac domowych spada na kobiety (45 godzin więcej w skali tygodnia) To powoduje, że kobiety łatwiej wypadają z rynku pracy, mniej zarabiają (na równorzędnych stanowiskach o 17,5 proc.) a potem mają mniejsze emerytury lub - jeśli „siedzą w domu” wychowując piątkę dzieci – nie mają jej wcale. Oznacza to także, że kobiety częściej niż mężczyźni żyją w ubóstwie lub są na nie narażone.
- 3.10 Z jednej strony uwielbienie dla Matki Polki i anachroniczne całowanie w rękę, a z drugiej – niemożność wyegzekwowania alimentów na dzieci, praca za seks i dyskryminacja ze względu na płeć i wiek. Ogłoszenia w których poszukiwane są panie tylko do 25 roku życia wciąż są obecne w naszej rzeczywistości. Nie dość, że w tzw. wolnej Polsce

odebrano nam prawo decydowania o swojej rozrodzności, to prawicowe, fanatycznie religijne środowiska ciągle próbują zaostrzyć, bardzo restrykcyjną, obowiązującą od 1993 roku ustawę antyaborcyjną. A prawo do aborcji to nie obowiązek, tylko możliwość jej wykonania. Każda kobieta która chce, może urodzić dziecko (nawet najbardziej chore) kochać je i wychowywać. W cywilizowanym państwie nie wolno jednak zmuszać do rodzenia.

RZECZYWISTE RÓWNOUPRAWNIENIE KOBIEI I MĘŻCZYŹN

Oprócz powyżej wymienionych stawiamy sobie następujące cele:

3.11

- zwiększenie udziału kobiet w polityce. Służą temu m.in. statutowe zapisy o parytecie i suwaku na listach wyborczych i we władzach Twojego Ruchu;
- zrównanie płac na równorzędnych stanowiskach;
- stworzenie i zapewnienie finansowania sieci wiejskich centów edukacyjno-kulturalnych, zapewnienie dzieciom wiejskim letniego wypoczynku, oraz budowa systemu stypendialnego;
- urlopy rodzicielskie, z których na wzór skandynawski będą zobowiązani korzystać także ojcowie;
- zapewnienie miejsc pracy kobietom powyżej 50 roku życia;
- wprowadzenie, zgodnie z zaleceniem Komisji Europejskiej, kwoty 40 proc. kobiet w zarządach spółek;
- ułatwienie dostępu do kultury;
- upowszechnianie i popularyzacja wiedzy na temat praw kobiet, skuteczne przeciwdziałanie dyskryminacji, mobbingowi i molestowaniu seksualnemu w miejscach pracy;
- umożliwienie osobom samozatrudnionym korzystanie ze zwolnień lekarskich z powodu choroby dzieci;
- zakaz stosowania kar fizycznych wobec dzieci;
- ustanowienie prawa, dzięki któremu to sprawca przemocy a nie ofiary muszą opuszczać mieszkanie;
- przywrócenie opieki medycznej i stomatologicznej w szkołach;
- przełamanie stereotypowego i seksistowskiego wizerunku kobiet w reklamie, serialach, filmach; monitorowanie mediów pod kątem przestrzegania zakazu emitowania treści dyskryminujących ze względu na płeć;
- zapewnienie udziału kobiet we wszystkich debatach medialnych i publicznych;
- systematyczne i progresywne włączanie problematyki równości płci do wszystkich strategii i działań politycznych, samorządowych, edukacyjnych, społecznych, ekonomicznych i kulturalnych.

DIAGNOZA

- 4.01 Według naukowców główną determinantą zdrowia jest styl życia (55%), a następnie środowisko (20%), czynniki biologiczno-dziedziczne (15%) i dopiero na końcu organizacja opieki zdrowotnej (10%). Oznacza to, że racjonalnie zorganizowany system ochrony zdrowia powinien opierać się na rozwiniętej profilaktyce oraz powszechnej edukacji zdrowotnej. Każda złotówka wydana na promocję i profilaktykę zdrowia przynosi kilka złotych oszczędności w wydatkach na leczenie.
- 4.02 Tymczasem, polski system ochrony zdrowia znalazł się w stanie dezintegracji i zapaści. Czas oczekiwania na operację wszczępienia endoprotezy stawu biodrowego waha się od 4 do 7 lat, na operacje okulistyczne czeka się 3 lata, na wizytę u lekarza specjalisty (np. endokrynologa – również 3-4 lata). Pomijając okrucieństwo tego systemu, jest on wysoce marnotrawny – późne leczenie jest z reguły droższe od wczesnego.
- 4.03 Wiele polskich szpitali wymaga pilnych napraw i remontów (w samej Warszawie dotyczy to Centrum Onkologii oraz Instytutu-Pomnika Centrum Zdrowia Dziecka).
- 4.04 Brakuje pielęgniarek i położnych oraz lekarzy wielu specjalności, przede wszystkim geriatrów. Równocześnie, system szkolenia medycznego jest niedoinwestowany – mimo iż studia medyczne są znacznie bardziej kosztowne niż politechniczne lub uniwersyteckie, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego uczelniom medycznym przekazuje dotacje niższe niż innym szkołom wyższym.
- 4.05 Obecny system finansowania służby zdrowia nie zachęca do dbałości o jakość. NFZ płaci szpitalom tyle samo niezależnie od tego, czy leczą one skutecznie i szybko oraz nie wynagradza placówek, które leczą powikłania, do których doszło w placówkach niższego stopnia referencyjności.

RECEPTA

- 4.06 Należy przywrócić badania profilaktyczne w przedszkolach i szkołach, zwiększyć liczbę godzin wychowania fizycznego oraz rozwinąć program szczepień profilaktycznych.
- 4.07 Rzeczą niezwykle pilną jest wprowadzenie wiedzy o zdrowiu jako obowiązkowego przedmiotu we wszystkich klasach szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum [>5.09] oraz zapewnienie wszystkim uczniom i uczennicom szkół publicznych ciepłego posiłku we wszystkie dni nauki – co pomoże im wypracować dobre nawyki żywieniowe [>5.08].
- 4.08 Konieczne jest zwiększenie finansowania ochrony zdrowia z budżetu państwa. Nie musi się to wiązać z podniesieniem podatku dla wszystkich obywateli – wystarczy, by obowiązkiem opłacania składki zdrowotnej objęte zostały takie grupy społeczne jak policjanci, sędziowie czy prokuratorzy. Powszechny system podatku dochodowego (wraz z zintegrowaną z nim składką zdrowotną) powinien objąć również rolników [>2.11]. osią-

gnięty dzięki temu wzrost poziomu wynagrodzeń w służbie zdrowia powinien zatrzymać zjawisko odpływu kadr medycznych, w tym pielęgniarek i położnych.

Narodowy Fundusz Zdrowia powinien zostać zastąpiony konkurującymi ze sobą kasami chorych, a do operowania składką zdrowotną należy dopuścić prywatne podmioty. Sytuacja, w której NFZ jest nie tylko jedynym płatnikiem, lecz także sam wycenia procedury (większość za nisko, nieliczne – zdecydowanie za wysoko), sam kontroluje i sam karze świadczeniodawców jest ewidentnie patologiczna. Większość zadań NFZ powinna wrócić w gestię Ministra Zdrowia. Kasy chorych powinny być zaś jedynie operatorem składki i podlegać nadzorowi ze strony Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). 4.09

Potrzebne jest powołanie podległej bezpośrednio premierowi Agencji ds. Taryfikacji i Standardów Medycznych (ATSM). Jej zadaniem byłaby realna wycena procedur i świadczeń medycznych oraz opracowanie standardów postępowania medycznego w poszczególnych jednostkach chorobowych. W wycenę procedur zaangażowani powinni być zewnętrzni eksperci (konsultanci krajowi i wojewódzcy oraz przedstawiciele towarzystw naukowych). Prezes Agencji powinien być powoływany przez prezesa rady ministrów na wniosek ministra zdrowia, po przeprowadzeniu konkursu. 4.10

Koszyk Świadczeń Medycznych powinien zostać zweryfikowany, co przyczyni się do likwidacji kolejek do lekarzy-specjalistów. Weryfikacji dokonają, pod nadzorem Agencji Oceny Technologii Medycznych (AOTM), konsultanci krajowi i wojewódzcy oraz przedstawiciele towarzystw naukowych. Propozycje usunięcia lub wprowadzenia poszczególnych procedur medycznych z uzasadnieniem należy poddać konsultacjom społecznym, przeznaczając na nie przynajmniej rok. Wszystkie procedury ratujące życie i zdrowie muszą być nadal gwarantowane przez państwo. 4.11

Należy upowszechnić dobrowolne dodatkowe ubezpieczenia zdrowotne, obejmujące procedury usunięte z koszyka świadczeń gwarantowanych oraz koszt zakupu leków, w tym refundowanych. Wydatki na wykup tego rodzaju polis ubezpieczeniowych byłyby przynajmniej częściowo odpisywane od podatku, możliwe stałoby się także finansowanie ich przez zakłady pracy z funduszu socjalnego. Rozwiązanie to może przywrócić do systemu od 20 do 30 miliardów złotych z tzw. szarej strefy. 4.12

Lekarze rodzinni powinni odgrywać większą rolę w systemie ochrony zdrowia. Niedydolność instytucji lekarza rodzinnego prowadzi wprost do znaczącego podrożenia kosztów leczenia pacjentów poprzez ich przetrzymywanie na szpitalnictwo (chory, nieprzyjęty przez lekarza rodzinnego zgłasza się do szpitalnego oddziału ratunkowego często jeszcze wzywając karetkę pogotowia). Zakres kompetencji i odpowiedzialności lekarzy rodzinnych powinien być zwiększony – w ślad za czym iść musi oczywiście wzrost nakładów finansowych. 4.13

- 4.14 Wycena świadczeń medycznych powinna być uzależniona od poziomu referencyjności wykonujących je placówek. Ocena poziomu referencyjności byłaby przeprowadzana przez Centrum Monitorowania Jakości co kilka lat i opierałaby się na podstawie jasno określonych i obiektywnych wskaźników uwzględniających kompleksowość i jakość leczenia. To samo Centrum oddzielnie rankingowałoby oddziały szpitalne, ponieważ zdarza się, że w „dobrym” szpitalu klinicznym nie wszystkie kliniki czy oddziały są na tym samym poziomie. Rozwiązanie takie stworzyłoby silną finansową zachętę do poprawy jakości.
- 4.15 Należy zwiększyć nakłady na uczelnie i wydziały medyczne. Dodatkowo, prawidłowa wycena procedur oraz premiowanie placówek o wyższym stopniu referencyjności powinny w sposób istotny poprawić sytuację finansową polskich uniwersytetów medycznych.
- 4.16 Należy zawczasu rozwijać opiekę nad osobami w wieku powyżej 65 lat oraz zintegrować zadania wykonywane obecnie przez resorty opieki społecznej i zdrowia.
- 4.17 Potrzebna jest nowelizacja ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz ustawy o izbach lekarskich tak, aby poszkodowani pacjenci w wyniku wystąpienia niepożądanych zdarzeń medycznych mogli otrzymać godziwe odszkodowanie i satysfakcję. Wzorcem do naśladowania powinien być skandynawski system ubezpieczeń od złych następstw leczenia, w którym nie trzeba dowodzić winy, a podstawą do podjęcia decyzji jest orzeczenie, czy szkody można było uniknąć.
- 4.18 Planujemy znowelizować także ustawę o izbach lekarskich w zakresie orzecznictwa zawodowego wprowadzając do składów sądów lekarskich sędziów zawodowych, co powinno poprawić obiektywizm i poziom merytoryczny orzekania w sądownictwie korporacyjnym.
- 4.19 Należy wreszcie uregulować odpowiedzialność zawodową innych zawodów medycznych (np.: ratownicy medyczni, fizjoterapeuci, technicy radiologii, dietetycy, kosmetolodzy, itd.). Ustawa taka, od lat oczekiwana przez środowiska wykonujące inne zawody medyczne, jasno określi zasady orzekania w sytuacji wystąpienia błędów zawodowych popełnionych przez wykonujących czynności medyczne innych pracowników służby zdrowia.

5. Edukacja

Debata:
24 listopada 2013, Kraków

PRZEDE WSZYSTKIM: BUDOWA KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

W świecie wszechobecnych i łatwo dostępnych informacji, głównym zadaniem szkoły staje się przygotowanie wychowanków do życia w społeczeństwie – jest to o wiele ważniejsze od przekazania encyklopedycznej wiedzy: suchych faktów, które szybko ulegają zmianie i które i tak łatwo można sprawdzić. 5.01

Narzucane przez pravicę tematy dyskusji o polskiej oświacie – w jakim wieku popyłać dzieci do pierwszej klasy, czy należy utrzymać dwa poziomy szkół średnich, w jakim wymiarze uczyć historii i jakie dzieła powinny się znaleźć na liście lektur – uważamy za kwestie wtórne. O wiele ważniejsze jest w naszym przekonaniu to, by szkoła wyrabiała z jednej strony zdolność pracy w grupie i wspólnego osiągnięcia celów, a z drugiej – samodzielnego i krytycznego myślenia. 5.02

Osiągnięciu pierwszego z powyższych celów służyć powinno radykalne zwiększenie ilości zadań wykonywanych zespołowo. W najdalej posuniętym wariacie zaliczałyby się do nich nawet testy i egzaminy końcowe, uświadamiając uczniom, że warunkiem powodzenia wspólnych przedsięwzięć jest zaufanie i solidarność. Cechy te mogą okazać się niezwykle przydatne w późniejszym życiu zawodowym. 5.03

Drogą do osiągnięcia drugiego celu – rozpowszechnienia umiejętności samodzielnego myślenia – jest oparcie procesu dydaktycznego na wspólnym dociekaniu zależności, a nie na arbitralnych komunikatach nauczyciela. Da się to osiągnąć poprzez podnoszenie dydaktycznych i merytorycznych umiejętności nauczycieli, którzy nie powinni się bać pytań ze strony uczniów i zachęcać ich do przedstawiania własnych krytycznych interpretacji. 5.04

Wspólnotwórczy charakter szkoły może zostać wzmocniony także przez wydłużenie czasu, jaki każdego dnia spędzają w niej uczniowie. W sytuacji, w której większość rodziców pracuje w pełnym wymiarze godzin, świetlice nie mogą być traktowane jako awaryjne przechowalnie. Należy zastąpić je popołudniowymi blokami edukacyjnymi zajęć artystycznych i sportowych. Tam też powinny być wykonywane „prace domowe”. Zapewnienie uczniom całodziennej nauki i opieki jest w zasięgu naszych możliwości ponieważ z powodu niżu demograficznego wielu nauczycieli nie wyrabia pensum godzin. 5.05

Art. 70.2 Konstytucji RP gwarantuje bezpłatną naukę w szkołach publicznych. Nie jest on jednak w pełni realizowany za sprawą rozlicznych opłat na fundusz rodzicielski, świetlicę, odpłatnych wycieczek i zajęć dodatkowych. Będziemy dążyć do ich zniesienia. Działalność szkół publicznych powinna być w całości finansowana przez państwo. 5.06

Dotyczy to również podręczników, które dziś bywają horrendalnie drogie, przynosząc wysokie zyski wąskiemu lobby wydawniczemu. Trzeba to zmienić. Podręczniki powinny być bezpłatne – wypożyczane za kaucją kolejnym rocznikom. W perspektywie paru lat wszyscy uczniowie powinni korzystać z e-podręczników na tabletach. 5.07

Ponadto, postulujemy zapewnienie wszystkim uczniom szkół publicznych ciepłego posiłku we wszystkie dni nauki. Rozwiązanie takie pomoże ograniczyć skutki złej 5.08

sytuacji materialnej wielu polskich rodzin, wyeliminuje stygmatyzujące oddziaływanie obiadów finansowanych obecnie przez pomoc społeczną oraz pomoże młodym Polakom wypracować dobre nawyki żywieniowe.

NOWOCZESNY PROGRAM NAUCZANIA

- 5.09 Za rzecz niezwykle pilną uważamy wprowadzenie wiedzy o zdrowiu jako obowiązkowego przedmiotu we wszystkich klasach szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum. Oprócz zasad zdrowego żywienia, rozpoznawania i leczenia chorób oraz profilaktyki medycznej, zajęcia te powinny zawierać także program edukacji seksualnej i prelekcje o rozsądnym obchodzeniu się z alkoholem. Rozwój profilaktyki pomoże obniżyć koszty opieki zdrowotnej, a edukacja seksualna nauczy młodzież unikać ryzykownych zachowań. Seks jest zbyt ważną dziedziną życia, by musiał się wiązać ze strachem lub wstydem [4.07].
- 5.10 Umiejętności przekazywane podczas zajęć szkolnych muszą mieć odniesienie do codziennego praktycznego życia. Na przykład, kurs matematyki powinien dawać uczniom możliwość samodzielnego porównywania ofert kredytów bankowych, zajęcia z polskiego – umiejętność syntezy i przygotowania prezentacji, lekcje WOS – uczyć podstaw ekonomii, finansów i prawa, jak również kształtować świadome postawy obywatelskie i konsumenckie.
- 5.11 Nauczanie historii powinno zerwać z paradygmatem narodowym, jak również z koncentracją na wydarzeniach politycznych, której wynikiem jest przekazywanie uczniom suchych dat. Więcej powinno być za to analiz procesów społecznych.
- 5.12 Najważniejszymi przedmiotami na maturze powinny być języki obce i matematyka – przekazywane na nich umiejętności są niezwykle ważne dla dobrego funkcjonowania w warunkach integracji europejskiej i wspólnego rynku pracy. Według szacunków Komisji Europejskiej w roku 2020 w unijnej gospodarce będzie 700 tysięcy nieobsadzonych miejsc pracy dla informatyków.
- 5.13 Na poziomie szkolnictwa wyższego państwo powinno bardziej odważnie regulować rynek edukacyjny dbając o jakość studiów i promując zdobywanie umiejętności najbardziej potrzebnych gospodarce. Trzyletnie studia licencjackie powinny dawać rzetelne i kompletne przygotowanie do pracy i przestać być traktowane jako przedłużenie liceum.

LEPSI I BOGATSI NAUCZYCIELE

- 5.14 By podnieść standardy nauczania konieczna jest radykalna zmiana systemu kształcenia nauczycieli i pedagogów wszystkich specjalności. Powinny zająć się nim wyspecjalizowane instytucje równorzędne uczelniom wyższym.

Korpus nauczycielski powinien być systematycznie uzupełniany o osoby posiadające doświadczenie zawodowe spoza oświaty – po ich odpowiednim przygotowaniu pedagogicznym. 5.15

Warunkiem dopuszczenia do wykonywania zawodu nauczyciela powinno być zdanie egzaminu państwowego. Obecny system, w którym wystarczy dyplom uczelni, nie zapewnia odpowiedniej jakości. 5.16

Nauczyciele powinni się systematycznie dokształcać w zakresie języków obcych i dążyć do specjalizacji szerokoprofilowanej. 5.17

W długiej perspektywie czasowej, należy dążyć do podniesienia uposażeń nauczycieli do poziomu porównywalnego z pensjami kadry zarządzającej średniego szczebla. Musi to jednak iść w parze z bardziej rygorystycznym egzekwowaniem standardów nauczania i wydłużeniem czasu pracy. 5.18

6. Kultura

Debata:
16 listopada 2013
Wrocław

PODSTAWA KREATYWNOŚCI I INNOWACYJNOŚCI

Polska kultura w sensie personalnym posiada w kilku dziedzinach „zasób” jakościowy i ilościowy na światowym poziomie. Muzyka, teatr, film i malarstwo to dziedziny, w których od kilku dziesięcioleci mamy kolejne pokolenia uzdolnionych twórców. Również w tzw. sztukach użytkowych nie jest źle, szczególnie w projektowaniu przemysłowym (design). Niestety kilka dziedzin utraciło swoją pozycję, a inne poza jednostkowymi zdarzeniami wciąż nie potrafią znacząco przebić się do światowego obiegu. Uczelnie artystyczne nie zajmują wysokich miejsc w rankingach. W zdecydowanej większości uniwersytetów brak, albo w skromnym zakresie funkcjonują dydaktyczne jednostki artystyczne. 90 proc. kształcenia artystów odbywa się w szkołach i uczelniach artystycznych, wyjątkami są architektura i urbanistyka. 6.01

Pokutuje przekonanie iż udział w kulturze jest zbyt kosztowną formą konsumpcji, luksusem na który pozwolić można sobie po zaspokojeniu bardziej przyziemnych potrzeb. Jest to błąd – finansowanie działalności kulturalnej należy traktować jako inwestycję. Uczestnictwo w kulturze stanowi bowiem warunek indywidualnej kreatywności, a ta z kolei jest kluczowa dla innowacyjności gospodarki. Szczególnie efektywne są pod tym względem formy angażujące publiczność w działania artystyczne, tzw. kultura prosumencka. 6.02

- 6.03 Promocji aktywnego udziału w kulturze służą następujące rozwiązania:
- zapewnienie przystępności cenowej biletów wstępu do instytucji kultury. Wzorem do naśladowania w tej dziedzinie jest Wielka Brytania, gdzie wstęp do muzeów na wystawy stałe jest bezpłatny;
 - rozwój cyfrowych zasobów kultury – digitalizacja dóbr kultury i prezentacja w Internecie w ramach wirtualnych wystaw/ muzeów;
 - rozwój bibliotek i promocja czytelnictwa. Dzieła literackie, które nie są już chronione prawami autorskimi powinny być dostępne w internecie, a gminne i osiedlowe biblioteki oraz centra kultury powinny bezpłatnie zapewniać dostęp do szerokopasmowego Internetu wszystkim zainteresowanym;
 - niwelowanie różnic w dostępie do kultury ze względu na położenie geograficzne (np. poprzez wizyty zawodowych artystów w szkołach na terenach o ograniczonym dostępie do instytucji kultury);
 - zwiększenie liczby lekcji z wiedzy o kulturze w szkołach i rozwój współpracy szkół z instytucjami kultury [5.05];
 - rozwój edukacji kulturalnej adresowanej do różnych grup wiekowych, m. in. poprzez wprowadzenie obowiązku realizacji tego typu działań przez wszystkie instytucje podległe Ministrowi Kultury;
 - zniesienie odpłatności za zajęcia organizowane w domach kultury (obecnie bywają one oferowane nie dość, że odpłatnie, to po stawkach ogólnorynkowych lub oferowanych przez organizacje pozarządowe, które przecież nie mają dotacji podmiotowej); oferta powinna być także lepiej dostosowana do zmieniającego się otoczenia (np. więcej zajęć designerskich i z grafiki komputerowej);
 - otwarcie dla kultury przestrzeni publicznej – prezentowanie w niej współczesnych instalacji artystycznych i rzeźb, zamiast pomników martyrologicznych i polityczno-ideologicznych;
 - ograniczenie ludyczności działań kulturalnych i festiwalowego charakteru wydarzeń finansowanych ze środków publicznych na rzecz kompleksowych programów edukacji kulturalnej.

POLSKA KULTURA JAKO TOWAR EKSPORTOWY

- 6.04 Kultura jest kluczowym czynnikiem tworzącym „soft power”, miękką siłę państwa. Oznacza to, że przemyślane inwestycje w jej promocję mogą być bardziej efektywne pod względem budowy pozycji ekonomicznej i geopolitycznego bezpieczeństwa niż bezpośrednio dotacje dla polskich firm usiłujących wejść na nowe rynki lub nawet wydatki zbrojeniowe.
- 6.05 Podległe Ministerstwu Spraw Zagranicznych Instytuty Polskie powinny rozszerzyć

formułę swojej działalności: z biur wystaw oraz gospodarza niszowych pokazów i spotkań muszą stać się aktywnym uczestnikiem rynku kultury. W osiągnięciu tego celu przydatna może okazać się ich integracja z Instytutem Adama Mickiewicza.

Należy także rozszerzyć obecność polskich placówek kulturalnych w krajach rozwijających się. Rynek kultury jest tam mniej nasycony niż w Europie, gdzie obecnie działa większość Instytutów Polskich, większa więc może być moc ich oddziaływania. Wzorem hiszpańskiego Instituto Cervantes, placówki te powinny rozwijać program nauki języka polskiego przyciągając w ten sposób na polskie uczelnie zdolnych studentów zagranicznych i ułatwiając ich późniejszą integrację w społeczeństwie. 6.06

ZARZĄDZANIE I FINANSOWANIE

W wyniku rozwoju Internetu nastąpiła radykalna przemiana mediów, m.in. poprzez rozdrobnienie rynku radiowego i telewizyjnego. W tych warunkach raczej bytu stracił dotychczasowy model mediów publicznych – by realizować cele edukacyjne, kulturalne i informacyjne nie trzeba utrzymywać kilkunastu publicznych kanałów radiowych i telewizyjnych – wystarczy po jednym, który będzie wolny od reklam. 6.07

Reszta środków na działalność misyjną powinna być wydatkowana na finansowanie konkretnych programów i produkcji, które mogą być realizowane przez dowolny podmiot niezależnie od jego formuły własności. 6.08

Nadzór nad instytucjami kultury powinien być odpolityczniony i przekazany w ręce samorządowo-społecznych rad kultury, a zarządzanie nimi – profesjonalnym menadżerom. 6.09

Trzeba dążyć do odwrócenia proporcji wykorzystania środków finansowych przeznaczanych na kulturę. Obecnie koszty stałe instytucji kultury pochłaniają ok. 80 proc. ich budżetu, a na realizację programu pozostaje ok. 20 proc. Ograniczanie kosztów stałych pozwoli na wielki rozwój oferty programowej. 6.10

Korzystając z doświadczeń austriackiej ordynacji sponsorskiej, należy umożliwić przedsiębiorstwom wspomagającym wydarzenia kulturalne dokonywanie odpisów podatkowych. Oznaczać to będzie zwiększenie nakładów na kulturę przy jednoczesnym zachowaniu demokratycznego, rozproszonego finansowania. 6.11

Niezależnie od zachęt dla sponsorów prywatnych, publiczne wydatki na kulturę powinny wynosić 1 proc. budżetu państwa. 6.12

Konieczna jest racjonalizacja działalności agend państwowych działających w obszarze kultury – ukierunkowanie jej w stronę specjalistycznych centrów wsparcia dla instytucji i artystów działających w danej dziedzinie sztuki. 6.13

STOP MARNOTRAWSTWU

- 7.01 Mimo postępu w zakresie efektywności, by wytworzyć jednostkę dochodu narodowego zużywamy ciągle ponad dwa razy więcej energii niż średnia w UE. Niska efektywność energetyczna oznacza utratę konkurencyjności, a jej poprawa musi być priorytetowym zadaniem w dziedzinie energetyki.
- 7.02 Doprowadzenie polskich sieci przesyłu prądu do europejskich standardów efektywności pozwoliłoby zaoszczędzić tyle samo energii, ile wytworzyłaby planowana przez rząd PO-PSL elektrownia atomowa.
- 7.03 Gospodarstwa domowe, usługi, transport, przemysł i rolnictwo odpowiadają często w nie mniejszym niż energetyka stopniu za emisję dwutlenku węgla i innych szkodliwych dla zdrowia substancji. W sektorach tych kryje się ogromny potencjał modernizacyjny, którego wykorzystanie nie tylko ułatwiłoby transformację sektora energetycznego, lecz także służyłoby naszemu zdrowiu i naszemu portfelom.
- 7.04 Szybkie wdrożenie norm budownictwa nisko- i zero-energetycznego pozwoliłoby drastycznie ograniczyć zużycie energii – a z perspektywy indywidualnej także zmniejszyć rachunki za ogrzewanie. Jednocześnie wzrosłaby średnia temperatura w budynkach. Równoległy program szeroko zakrojonej termomodernizacji zaowocowałby stworzeniem tysięcy nowych miejsc pracy.
- 7.05 Analiza kosztów i korzyści inwestowania w podnoszenie efektywności paliwowej transportu nie pozostawia wątpliwości co do tego, że jest to opcja wysoce opłacalna. Dlatego należy zaostrzyć normy środowiskowe stawiane samochodom dopuszczanym do ruchu, racjonalnie zarządzać przestrzenią miejską i rozwijać transport publiczny w obszarach natężonego ruchu [8.05, 8.06].

NOWOCZESNE, CZYSTE I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

- 7.06 Wydobywanie węgla kamiennego jest w Polsce coraz droższe. W konsekwencji krajowe kopalnie są zamykane, a rośnie import, co podważa strategiczny argument o niezależności energetycznej, którą miała zapewnić kontynuacja obecnego, opartego na węglu kamiennym modelu energetycznego.
- 7.07 Alternatywne paliwa kopalne – węgiel brunatny i gaz łupkowy – wymagają dużych inwestycji w otwarcie złóż, a społeczne i środowiskowe koszty ich eksploatacji są ciągle trudne do oszacowania.
- 7.08 Proponowane Polsce technologie jądrowe, które miałyby zostać wykorzystane w planowanych elektrowniach atomowych, nie należą do najnowszych i opierają się na wykorzystaniu uranu, którego zasobów Polska nie posiada. Dodatkowymi wadami

energetyki jądrowej są kapitałochłonność, długie oczekiwanie na zwrot z inwestycji i fakt, że tworzy ona relatywnie mało miejsc pracy dla krajowych pracowników.

Dlatego, kontynuowanie programu jądrowego w wersji zaproponowanej przez obecny rząd uważamy za niecelowe. Polska powinna jednak zaangażować się w prace badawcze mające na celu stworzenie bezpieczniejszego dla środowiska reaktora atomowego IV generacji. 7.09

Rozwiązaniem optymalnym wydaje się inwestowanie w odnawialne źródła energii (woda, słońce, wiatr). Sektor przemysłu wytwarzający urządzenia do pozyskiwania energii z tych źródeł ciągle się rozwija, co znaczy, że polskie przedsiębiorstwa mogą skorzystać na opracowaniu i wdrożeniu innowacyjnych technologii w tej dziedzinie [s.1.07]. 7.10

Równolegle, należy prowadzić prace nad czystszyimi i bardziej efektywnymi technologiami spalania węgla kamiennego i brunatnego. W dziedzinie tej Polska ma szansę stać się światowym liderem – o ile tylko przeznaczy na badania środki proporcjonalne do potencjalnych zysków. 7.11

8. Transport, miasta i mieszkania

Debata:
17 listopada 2013
Katowice

ODBUDOWA TRANSPORTU PUBLICZNEGO

Ostatnie ćwierć wieku było w Polsce okresem żywiołowego zastępowania transportu zbiorowego indywidualnym transportem samochodowym. Liczba samochodów na 1000 mieszkańców wzrosła ze 135 w roku 1989 do 451 w 2010. W dużych miastach samochodów jest dziś wyraźnie więcej niż zachodniej Europie (np., w Poznaniu 496 na 1000 mieszkańców, w Berlinie tylko 286). 8.01

Sytuacja transportu publicznego jest szczególnie trudna w mniejszych ośrodkach – w wielu z nich mieszkańcy nie mają alternatywy dla prywatnego samochodu, co w przypadku dalszego wzrostu cen benzyny wpędzi ich w ubóstwo. Rządowa „Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) prognozuje blisko 50-procentowy wzrost udziału wydatków transportowych w budżetach gospodarstw domowych do roku 2030 (17 proc. wobec obecnych 13 proc.). Unijny cel wyeliminowania z ruchu miejskiego do roku 2050 samochodów o konwencjonalnym napędzie został uznany przez polski rząd za niemożliwy do osiągnięcia. 8.02

Dotychczasowy sposób wydawania unijnych funduszy strukturalnych wyraźnie 8.03

preferuje inwestycje drogowe – a więc służące transportowi indywidualnemu – kosztem transportu zbiorowego. Polska potrzebuje oczywiście podstawowej sieci autostrad i dróg ekspresowych, ale równie ważne są szybkie połączenia kolejowe oraz odbudowa transportu publicznego na terenach wiejskich. Nie mogąc dojechać do pracy, ludzie pozostaną bezrobotni – albo wyjadą na dobre, za granicę.

- 8.04 Dużym problemem jest brak wygodnego dla użytkownika powiązania kolei z transportem a także brak integracji taryf i rozkładów pomiędzy różnymi przewoźnikami. Problem ten można rozwiązać tylko dzięki całościowemu planowaniu urbanistycznemu oraz nałożeniu na zarządców dworców i sieci kolejowej obowiązku konsultacji z władzami lokalnymi.
- 8.05 Rozwiązaniem, które może istotnie poprawić sytuację, rozwiązując problem zatkanych ulic, obniżając indywidualne koszty transportu, a przy okazji poprawiając stan zdrowia Polek i Polaków [4.01], jest rozwój komunikacji rowerowej – czemu musi oczywiście towarzyszyć budowa potrzebnej infrastruktury, bez której trudno osiągnąć odpowiednie standardy bezpieczeństwa. W miastach rowery i komunikacja publiczna muszą być wyraźnie uprzywilejowane w stosunku do samochodów.

MIASTA: ŁADNIEJSZE, BARDZIEJ PRZYJAZNE I TAŃSZE W OBSŁUDZE

- 8.06 Obecne regulacje prawne, w tym przede wszystkim ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie zapobiegają urbanistycznej degradacji polskich miast i wsi. Konieczne jest przyspieszenie tempa uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP), które ciągle pokrywają niespełna 30 proc. powierzchni kraju.
- 8.07 Brak MPZP powoduje, że rozpoczęcie budowy musi być poprzedzone wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, które na wniosek inwestora wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Wydłuża to proces inwestycyjny i utrudnia nadanie poszczególnym obszarom spójnej wizji urbanistycznej.
- 8.08 Szczególnie istotne jest powstrzymanie zjawiska „rozlewania się miast”. Niekontrolowana zabudowa wsi i terenów podmiejskich szpeci krajobraz, zmniejsza zasoby ziemi uprawnej i generuje niepotrzebne koszty związane najpierw z koniecznością doprowadzenia wodociągu, kanalizacji i elektryczności, a następnie z obsługą oddalonych posesji (transport publiczny, wywóz śmieci, odśnieżanie).
- 8.09 Większe zagęszczenie miast – budowa nowych osiedli na pustych parcelach w centrach zamiast na peryferiach – pozwoli lepiej wykorzystać istniejącą infrastrukturę (m.in. szkoły i przedszkola), zwiększyć intensywność transportu publicznego, skróci czas dojazdu do pracy i wytworzy przestrzeń publiczną sprzyjającą społecznym interakcjom.
- 8.10 Podczas uchwalania MPZP niezbędny jest aktywny udział mieszkańców w procesie decyzyjnym.

MIESZKANIA NA WYNAJEM

W Unii Europejskiej zasoby czynszowe wynoszą średnio ok. 35 proc. zasobów mieszkaniowych ogółem. W Polsce oficjalne dane GUS nie zawierają odpowiedniej informacji, ale przyjmując, iż czynszowe zasoby mieszkaniowe obejmują mieszkania komunalne, zasoby Skarbu Państwa, zasoby towarzystw budownictwa społecznego a także lokale spółdzielcze o statusie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, to wskaźnik ten oscyluje w granicach 15-16 proc. Oznacza to, że dostępność mieszkań dla grup społecznych o średnich i niskich dochodach jest w Polsce bardzo ograniczona. 8.11

Przez ostatnią dekadę państwo promowało budowę mieszkań na sprzedaż. Miało to w zamierzeniu pozwolić na szybszy wzrost branż budowlanej i finansowej, oznaczało także wsparcie grup dla społecznych o wyższych dochodach – bo to one mogą sobie pozwolić na kupno mieszkania, chociażby na kredyt. W sytuacji spowolnienia gospodarczego jasne stały się wady tej strategii. Spadek kursu złotego wobec walut, w których zaciągnięta została znacząca część kredytów (euro i frank szwajcarski) spowodował gwałtowny wzrost spłacanych rat, a nowi bezrobotni często w ogóle przestali spłacać kredyty. W rezultacie ceny mieszkań spadły, a wiele osób znalazło się w sytuacji, w której – mimo kilkuletniego spłacania rat – posiadane przez nie mieszkanie warte jest mniej niż dług wobec banku. 8.12

Zaciągnięcie kredytu na mieszkanie okazuje się niezwykle silnie ograniczać swobodę Polek i Polaków – zniechęca do podjęcia ryzyka jakim jest poszukiwanie lepszego zatrudnienia lub założenie własnej firmy, utrudnia przeprowadzkę za pracę, uniemożliwia szybkie i polubowne zakończenie nieudanych związków. Dlatego rozwój budownictwa mieszkaniowego pod wynajem jest kwestią nie tylko społecznej sprawiedliwości, lecz także uwolnienia energii obywateli i obywaterek. 8.13

Należy podjąć wysiłek przywrócenia pierwotnej roli spółdzielni mieszkaniowych, m.in. poprzez wprowadzenie regulacji wymuszających większą przejrzystość decyzyjną i finansową – analogicznie do partii politycznych i związków zawodowych [14.12, 16.14]. 8.14

Po osiągnięciu tego celu, budowa mieszkań pod wynajem powinna być finansowana ze środków publicznych za pośrednictwem spółdzielni lub innych podmiotów posiadających osobowość prawną i realizujących zadania w zakresie inwestycji mieszkaniowych, na zasadzie zerowego zysku. 8.15

Należy również udoskonalić mechanizmy ochrony praw lokatorów mieszkań wynajmowanych od firm lub osób prywatnych. Budowa i utrzymywanie mieszkań na wynajem powinny pozostać atrakcyjną formą prowadzenia działalności gospodarczej, ale nie może dziać się to kosztem lokatorów, zwłaszcza tych, którzy sumiennie opłacają czynsz, a w relację najmu weszli nie z własnej woli, np. w wyniku reprivatyzacji budynku. 8.16

- 8.17 By ułatwić młodym Polkom i Polakom start w dorosłe życie – i przelamać obecne niekorzystne trendy demograficzne – osoby do 30 roku życia powinny otrzymywać dotacje pokrywające część kosztów wynajęcia mieszkania.

Miejsce religii w życiu publicznym

9.

Debata:
23 listopada 2013
Kielce

PRAWA I SUMIENIE NIE WOLNO ŁAMAĆ

- 9.01 Domagamy się respektowania art. 25.2 Konstytucji RP, według którego „władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym”. Przepis ten zobowiązuje ograny państwa do dbałości o to, by w procesach rządzenia i stanowienia prawa nie faworyzować ateizmu, religijności ani żadnego spośród religijnych bądź laickich systemów światopoglądowych.
- 9.02 Obywatele muszą mieć pewność, że w kwestiach światopoglądowych władza zachowa jak najdalej posuniętą wstrzemięźliwość, powstrzymując się od ustanawiania praw dyktowanych którymś z systemów przekonań religijnych lub filozoficznych, w to miejsce pozostawiając nam możliwie najszerszą możliwość wyboru. Żaden z Kościołów nie może być w życiu państwowym uprzywilejowany w stosunku do pozostałych.
- 9.03 Nieobecność symboli religijnych w przestrzeni instytucji państwowych, a więc w urzędach, szkołach itp., powinna być wymownym świadectwem bezstronności światopoglądowej państwa. Świeckość państwa nie polega na biernym i życzliwym obserwowaniu przez państwo rozkwitającego w tonie instytucji państwowych życia religijnego, lecz na samokontroli i samooganiczeniu, niezbędnym jako gwarancja równego traktowania wszystkich obywateli, bez względu na ich poglądy.
- 9.04 Stosunki między państwem a Kościołem katolickim są w Polsce źle uregulowane, co znajduje wyraz w niespójności art. 25.1 („Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione”) z art. 25.4 („Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy”) Konstytucji. Jeśli Kościoły mają być rzeczywiście równoprawne, prawna podstawa ure-

gulowania ich stosunków z Rzeczpospolitą Polską musi być jednaka i jednako dostępna dla każdego z nich. Tym samym podstawą regulacji stosunków między RP i Stolicą apostołską nie może być konkordat (umowa międzynarodowa), bo tego rodzaju regulacja dostępna jest wyłącznie Kościołowi katolickiemu (zorganizowanemu w państwo), pozostałym zaś Kościołom dostępna nie jest. Dlatego obecny konkordat należy zastąpić - nawet jeśli wymagałoby to zmiany Konstytucji - prostą ustawą, która w jednakowy sposób określi funkcjonowanie wszystkich wyznań.

Istnienie Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu jest sprzeczne z konstytucyjną zasadą 9.05 wolności religijnej i równouprawnienia wyznań - ciążo to należy jak najszybciej rozwiązać.

SKUTECZNY ROZDZIAŁ, RÓWNIEŻ FINANSOWY

Z faktu, że znaczącą część podatników stanowią katolicy, nie wynika, iż z publicznych - a więc również wpłacanych przez nie-katolików pieniędzy - można finansować 9.06 przedsięwzięcia w rodzaju katechezy czy instytucje typu ordynariatu polowego. Środki na te cele powinny w całości pochodzić ze zbiórek prowadzonych przez Kościół.

Kościół katolicki powinien podlegać tym samym procedurom restytucji mienia, jakie 9.07 stosuje się do osób prywatnych i ich spadkobierców.

Księża, w tym biskupi - tak jak wszyscy obywatele - mają prawo wyrażać swoje 9.08 poglądy na sprawy publiczne, ale władze państwowe nie mogą traktować tych poglądów w sposób uprzywilejowany tylko dlatego, że są to poglądy księży.

Lekcje religii nie powinny być organizowane w publicznych przedszkolach i szko- 9.09 łach. Powstająca presja społeczna na posyłanie na lekcje religii małych dzieci jest formą przymusu religijnego, tolerowanego przez państwo.

10. Samorząd

Debata:
8 grudnia 2013
Olsztyn

WSZYSTKIE RĘCE NA POKŁAD

Jesteśmy otwarci na współpracę z postępowymi środowiskami społecznymi 10.01 i politycznymi. W wyborach samorządowych oznacza to tworzenie wspólnych list z różnymi lokalnymi inicjatywami. W naszej ocenie poniższe propozycje zmian i rozwiązań systemowych doprowadzą do pobudzenia ruchów obywatelskich w Polsce i pozwolą na wykorzystanie potencjału mieszkańców do działania na rzecz ich najbliższego otoczenia.

10.02 Jednym z największych wyzwań, przed którymi stoją samorządy jest znalezienie odpowiedniej drogi do tzw. dialogu obywatelskiego, czyli do zwiększenia aktywności organizacji pozarządowych. Naszym celem jest doprowadzenie do takich zmian ustawowych, które pozwolą wykorzystać doświadczenie i potencjał tych organizacji w obszarach, w których nie radzą sobie ani samorządy, ani przedstawicielstwa rządowe. Dzisiejsze regulacje prawne w dużej mierze uniemożliwiają realizację zadań zleconych przez stronę rządową innym podmiotom niż samorządy.

MOCNIEJSZA POZYCJA MIESZKAŃCÓW

10.03 Będziemy dążyć do tego, aby we wszystkich gminach jedną z głównych pozycji budżetu był dział obywatelski. Budżet obywatelski daje szansę na zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy dużymi projektami inwestycyjnymi, a projektami potrzebnymi społecznie.

10.04 Podobnie jak na poziomie państwa, na poziomie samorządów konieczne jest przejście na zadaniową formułę budżetu. Budżet zadaniowy jest jednym z najbardziej efektywnych narzędzi planowania inwestycyjnego, dającym mieszkańcom wiedzę o tym, na co i w jakiej wysokości będą wydane pieniądze z ich podatków. Dążyć będziemy do tego aby czytelne rozwiązania prawne sprzyjały realizacji tego typu zapisów budżetowych.

10.05 Jesteśmy, w imię decentralizacji państwa, za zwiększeniem udziału samorządów w podatkach PIT i CIT. Naszym zdaniem im więcej środków finansowych przekażemy w ręce władz lokalnych, tym większe będzie prawdopodobieństwo właściwego wykorzystania tych środków. Uregulowania wymaga też udział gmin w podatku CIT nie ze względu na siedzibę firmy, lecz na miejsce jej działalności.

OPTIMALIZACJA STRUKTUR ADMINISTRACYJNYCH

10.06 Chcemy wprowadzić limit maksimum dwóch kadencji dla wójtów, burmistrzów i prezydentów. To postulat, z którym Ruch Palikota szedł do wyborów w roku 2011 i który pozostał aktualny. Wielokadencyjność, zwłaszcza w mniejszych samorządach, prowadzi do wielu patologii, tworzenia się układów i niejednokrotnie powiązań rodzinno-towarzyskich, wpływających na funkcjonowanie danej jednostki samorządowej. Limit kadencji jest to sprawdzoną na świecie oraz w różnych samorządach zawodowych formą skutecznego zarządzania.

10.07 Tak jak uważamy, że należy zlikwidować Senat [14.08] i ograniczyć liczbę posłów [14.10], tak też postulujemy zmniejszenie liczby radnych. Nowy York ma ponad 8 mln mieszkańców i 51 radnych, a Warszawa ok. 2 mln mieszkańców i 60 radnych. Naszym zdaniem mniejsza liczba radnych pozwoli w sposób bardziej efektywny zarządzać odpowiednim szczeblem samorządu, przełoży się to również na większą aktywność radnych.

Należy zlikwidować powiaty – dziś można powiedzieć, że po 15 latach funkcjonowania drugi stopień samorządności w obecnym kształcie nie zdał egzaminu. Słabe, bez środków finansowych, niejednokrotnie zbliżające się do bankructwa, a zarazem z rozbudowanymi zarządami i funkcjami, których koszty administracyjne są niewspółmierne do budżetu inwestycyjnego. Kompetencje powiatów można, bez utrudnień dla mieszkańca (a nawet z korzyścią), rozdzielić pomiędzy gminy i województwa. Możliwe jest również zmniejszenie liczby powiatów, co w sposób znaczący wpłynie na ograniczenie administracji i kosztów związanych z jej utrzymaniem, a jednocześnie usprawni ich funkcjonowanie. 10.08

Instytucja wojewody staje się coraz bardziej archaiczna, a sama funkcja przedstawiciela rządu w terenie sprowadza się do przecinania wstęg i wręczania medali. Przekazanie większości kompetencji z urzędów wojewódzkich do urzędów marszałkowskich doprowadziło do zaniku potrzeby funkcjonowania urzędów wojewódzkich. W myśl idei taniego państwa opowiadamy się więc za ich likwidacją. 10.09

Samorządowe kolegia odwoławcze są w naszej opinii niewydolne i nieefektywne. Należy dążyć do ich likwidacji, przy równoczesnym wzmocnieniu roli wojewódzkich sądów administracyjnych. Pozwoliłoby to na skróć podejmowanych rozstrzygnięć administracyjnych. 10.10

11. Integracja Europejska

Debata:
1 grudnia 2013
Poznań

CHCEMY DEMOKRATYCZNEJ FEDERACJI

Przewycięzenie problemów trapiących Europejczyków, takich jak bezrobocie, zanik konkurencyjności gospodarczej, marginalizacja na świecie należy zacząć od szybszej integracji w sferze politycznej, od przewycięzenia deficytu demokracji. Z Polski – jednego z największych krajów UE i najbardziej euroentuzjastycznego społeczeństwa – powinien popłynąć silny głos w sprawie przyszłości Unii. 11.01

Jesteśmy za powstaniem europejskiej federacji, której podmiotami byłyby państwa narodowe, ale przede wszystkim obywatele. Federacja europejska musi oznaczać, że decyzje są podejmowane na właściwym poziomie – europejskim, narodowym lub lokalnym. Musi się to dziać w sposób w pełni demokratyczny, włączający środowiska i grupy społeczne, a nie podejmujący decyzje za nie. 11.02

- 11.03 Fundamentem europejskiej gospodarki musi pozostać euro. Polska powinna jak najszybciej przyjąć wspólną walutę, do czego zobowiązała się w referendum z 2003 roku. Euro przyniesie korzyści obywatelom, przedsiębiorstwom i gospodarce jako całości. Zaczniemy się szybciej rozwijać, wzrosną wydajność pracy i pensje. Firmy i obywatele uzyskają dostęp do taniego kredytu, zwiększy się eksport na rynek europejski i na rynki zewnętrzne. Wykorzystując doświadczenia państw, które euro już wprowadziły, będziemy w stanie sprawić, że nie wzrosną ceny ani nie zmniejszy się siła nabywcza płac i emerytur. Zyskamy gwarancje, że finanse publiczne są w dobrym stanie. Jednocześnie Polska na dobre znajdzie się w centrum integracji kontynentu i będzie mogła w pełni wpływać na jej przebieg.
- 11.04 Polska powinna poprzeć projekt dokończenia unii gospodarczej i walutowej. Będzie on prędzej czy później oznaczał wspólną politykę fiskalną, a więc wspólne decyzje o priorytetach wydatkowych, zgodę na respektowanie zasad stabilności finansowej i nie zadłużania się kosztem przyszłych pokoleń. Nie możemy mieć złudzeń – to najubożsi tracą najbardziej na rozchwianiu finansów publicznych, to ich kosztem następuje wychodzenie z kryzysu. Korzyścią ze wspólnej polityki fiskalnej będzie tańszy rozwój – wspólna emisja długu i szerszy dostęp do rynków finansowych.
- 11.05 Unia powinna dokończyć budowę jednolitego rynku, zwłaszcza w dziedzinie usług i walczyć o zwiększenie konkurencyjności swojej gospodarki poprzez inwestycje w badania i rozwój, deregulację i ponowne uprzemysłowienie. Musimy zaktywizować działania na rzecz stworzenia prawdziwego, nieskrępowanego jednolitego europejskiego rynku energii. Jego powstanie przyniesie szereg korzyści dla konsumentów i szansę na zwiększenie strategicznego bezpieczeństwa państw członkowskich, a także bodziec dla innowacji i rozwoju technologicznego.
- 11.06 Europa to przede wszystkim wspólnota wartości a te opierają się na kulturze. Musimy pielęgnować nasze narodowe tożsamości dbając, by nie stały one w opozycji wobec europejskiego dziedzictwa humanizmu, tolerancji i otwartości. Tak, jak w połowie XX wieku w wyniku traumy II Wojny Światowej miliony ludzi stworzyły podwaliny Unii Europejskiej, tak teraz trzeba przekonać mieszkańców naszego kontynentu o aktualności misji. Musimy uczyć się wspólnej historii. Język angielski powinien stać się wspólnym językiem europejskim, a jego nauczanie musi być powszechne i darmowe. Prawdziwą ostoją wspólnoty są ludzkie umysły i marzenia.

12. Rolnictwo

Debata:
30 listopada 2013
Gorzów Wielkopolski

WŁĄCZENIE WSI W NOWOCZESNĄ GOSPODARKĘ

Państwo powinno wspierać powstawanie wiejskich spółdzielni przetwórstwa spożywczego oraz grup producenckich. Dzięki nim polscy rolnicy przestaną być tylko dostawcami surowców dla zagranicznego przemysłu spożywczego [1.08]. 12.01

Rolnicy powinni zostać włączeni w powszechny system emerytalny (z zachowaniem praw nabytych w KRUS) oraz podatkowy [2.11]. 12.02

Należy rozwijać regionalne tradycje polskiej kultury kulinarnej, korzystając z rosnącej popularności produktów regionalnych i organicznych, oraz z faktu, że polskie rolnictwo uległo utowarowieniu w mniejszym stopniu niż rolnictwo zachodnioeuropejskie. Pozwoli to na zastąpienie konkurencji ceną poprzez konkurencję jakością. 12.03

Metodą wspierania kultury kulinarnej i promocji lokalnej żywności jest dopuszczenie do obrotu – w limitowanych ilościach – wyrobów z produkcji gospodarczej, bez konieczności uzyskania zezwoleń z Sanepidu i pod rygorem odpowiedzialności cywilnej. Niektóre z tak założonych wytwórni mogą rozwinąć się w poważne przedsiębiorstwa, inne pozostaną żywym świadectwem regionalnych tradycji. 12.04

NOWA REFORMA ROLNA

Należy zlikwidować Agencję Nieruchomości Rolnych oraz zmienić ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Właściciele najmniejszych gospodarstw powinni mieć prawo taniego zakupu państwowych gruntów. Dzięki temu ich gospodarstwa zaczną przynosić stabilny i godziwy zysk. 12.05

Ziemie z zasobu ANR powinny być sprzedawane także tym rolnikom, którzy zadeklarują specjalizację produkcji. W przypadku obydwu grup zapłata należności powinna być na roczne lub półroczne raty, z okresem spłaty aż do 30 lat. 12.06

Agencja Rynku Rolnego powinna zostać połączona z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, co pozwoli lepiej zarządzać środkami europejskimi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Oznaczać będzie to także znaczące oszczędności na kosztach administracyjnych oraz uprości życie rolników, którzy wnioski o dopłaty będą składać od tej pory w jednej, a nie dwóch różnych instytucjach. 12.07

ROZWÓJ MAŁYCH FIRM = WZROST GOSPODARCZY

- 13.01 Zamiast koncentrować się na przyciążeniu do Polski wielkich zagranicznych korporacji – które bez oporów przeniosą się do krajów o tańszej sile roboczej – należy tworzyć warunki do rozwoju rodzimego biznesu. Firmy małe muszą stać się firmami średniej wielkości, średnie dużymi, a duże – globalnymi graczami [1.10].
- 13.02 „Firma na próbę”: nowi przedsiębiorcy przez pierwsze trzy miesiące działalności swojej firmy powinni być zwolnieni ze wszystkich (z wyjątkiem VAT) podatków, jak również z formalności związanych z zakładaniem firmy – jedyną powinno być zgłoszenie rozpoczęcia działalności. Jeżeli po trzech miesiącach uznają ryzyko za zbyt duże, będą mogli wycofać się bez żadnych konsekwencji.
- 13.03 Na bazie urzędów pracy powinna powstać sieć inkubatorów przedsiębiorczości oferujących doradztwo biznesowe, szkolenia, a nawet fizyczną przestrzeń dla prowadzenia działalności przez pierwsze najtrudniejsze miesiące.
- 13.04 Ministerstwo Gospodarki powinno zostać przekształcone w Ministerstwo Przedsiębiorczości. Głównym zadaniem nowego resortu byłoby usuwanie barier dla rozwoju przedsiębiorczości i w nim skupione byłyby wszystkie związane z tym kompetencje.
- 13.05 Wysokość kapitału założycielskiego potrzebnego do zarejestrowania spółki akcyjnej lub z ograniczoną odpowiedzialnością powinna zostać zmniejszona do symbolicznej złotówki.

WIĘKSZA ELASTYCZNOŚĆ = WIĘCEJ MIEJSC PRACY

- 13.06 System podatkowy należy radykalnie uprościć, a składki ZUS płacone przez pracodawców – zlikwidować [2.05, 2.09, 2.10]. Dzięki likwidacji „klina” zmniejszy się szara strefa i wzrośnie baza podatkowa.
- 13.07 Uproszczeniu powinien ulec także system PFRON, a zatrudnianie osób niepełnosprawnych powinno dawać firmom większe korzyści [1.18].
- 13.08 Kolejną zmianą motywującą firmy do zatrudniania pracowników etatowych może być przejęcie przez ZUS wypłaty zasiłków chorobowych od pierwszego dnia zwolnienia L-4. Obecnie, pierwsze trzydzieści dni nieobecności pracownika finansowane jest przez pracodawcę, co w przypadku małych firm jest bardzo dużym obciążeniem.
- 13.09 Kompleksowej nowelizacji wymaga Kodeks Pracy:
- papierowa dokumentacja pracownicza, obowiązkowo archiwizowania przez 50 lat, powinna zostać zastąpiona archiwami elektronicznymi;
 - obowiązek tworzenia wielu odrębnych regulaminów, w których często powtarzają się te same treści, powinien zostać ograniczony do jednego dokumentu regulującego zasady pracy i wynagradzania w firmie;
 - należy zliberalizować zasady zwalniania pracowników w uzasadnionych przypadkach

- kach, np. w razie 14-dniowej nieusprawiedliwionej absencji, m.in. poprzez „zastępcze powiadomienie” o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy o pracę w sytuacji, kiedy nie można skutecznie odpowiednich dokumentów dostarczyć pracownikowi;
- okres ochronny pracowników w wieku przedemerytalnym, który jest dziś przyczyną niechęci do zatrudniania takich osób, powinien zostać zniesiony [2.08];
 - wymóg przeprowadzania badań lekarskich orzekających o zdolności do pracy powinien zostać ograniczony do krótkiej listy zawodów wymagających szczególnych predyspozycji fizycznych.

SĄDY I URZĘDY PRZYJAZNE BIZNESOWI

Terminy postępowań sądowych powinny zostać prawnie uregulowane, np. w następujący sposób: po złożeniu wniosku pozwany powinien mieć 2 tygodnie na przedstawienie dokumentów, a sąd 6 tygodni na ich analizę. Proces powinien być prowadzony dzień po dniu – bez odraczania, konieczności osobistego stawiennictwa i donoszenia nowych dokumentów. W ten sposób w 90 dni przedsiębiorcy będą mogli sądowo odzyskać swoje pieniądze. 13.10

Kontrole przeprowadzane w firmach nie mogą wynikać z chęci znalezienia dochodu dla budżetu państwa. Z wyjątkiem spraw kwalifikujących się do procesu karnego, pierwsza kontrola nie może kończyć się karą finansową. 13.11

Zasada „milczącej zgody”: jeśli w przewidzianym prawem terminie urząd nie wyda decyzji odmownej, będzie można przyjąć, że wniosek został rozpatrzony pozytywnie i działać bez przeszkód. Zasada ta powinna dotyczyć wszystkich postępowań, w których oprócz urzędu i petenta nie ma strony trzeciej. 13.12

Prawo zamówień publicznych powinno zostać zmienione w taki sposób, by cena nie mogła być jedynym kryterium wyboru oferty. Należy brać pod uwagę także kryteria wiarygodności ekonomicznej wykonawców, jakości proponowanych rozwiązań, ich innowacyjności oraz relacji pracowniczych. 13.13

Ponadto, zamówienia powinny być dzielone na podstawie specjalizacji. Dzięki temu małe wyspecjalizowane firmy będą mogły samodzielnie startować w przetargach.

Naprawa polityki i administracji

Debata:
8 grudnia 2013
Gdańsk

14.

STOP KORUPCJI, MARAZMOWI I INDOLENCJI!

- 14.01 Uczciwość, kompetencje i energia osób sprawujących władzę mają kluczowe znaczenie dla jakości rządów. Tam, gdzie brakuje któregokolwiek z tych czynników, państwo zarządzane jest źle, a obywatele nie mogą w pełni wykorzystywać swoich możliwości. Dlatego warunkiem rozwoju jest ciągłe pilnowanie, by przestrzegane były najwyższe standardy przejrzystości finansowej, a urzędujący politycy wszystkich szczebli zawsze mieli konkurencję.
- 14.02 Należy zagwarantować rzeczywistą jawność wszystkich dokumentów urzędowych związanych z wydawaniem środków publicznych. Powinny być one dostępne w Internecie (a nie np. jedynie do wglądu w urzędzie gminy) i opisane w sposób umożliwiający obywatelkom i obywatelom zrozumienie, do czego się odnoszą.
- 14.03 Tę samą zasadę jawności należy stosować do wydatków partii politycznych, które finansowane są z budżetu państwa.
- 14.04 By uniknąć konfliktu interesów i traktowania aktywności politycznej jako sposobu na zarabianie pieniędzy, postulujemy wprowadzenie zakazu łączenia funkcji partyjnych z pracą w organach zarządczych spółek będących własnością samorządów lokalnych i spółek skarbu państwa
- 14.05 Nie ma ludzi niezastąpionych – zdarzają się za to, zwłaszcza na poziomie lokalnym, przypadki monopolizowania życia publicznego przez urzędniczo-polityczne koterie. Dlatego upieramy się przy tym, by ustawowo ograniczyć czas sprawowania wszystkich mandatów pochodzących z wyboru publicznego do dwóch kadencji.
- 14.06 Uzupelnieniem reguły „dwie kadencje i starczy” powinno być w naszym przekonaniu wprowadzenie zasady według której wybór do Sejmu lub Parlamentu Europejskiego powodowałby natychmiastowe wygaśnięcie mandatu w jednostce samorządu terytorialnego. Pozwoliłoby to ukrócić obecny patologiczny zwyczaj wystawiania w wyborach parlamentarnych osób, które nie mają zamiaru zostać posłem, a których rola ogranicza się do zwiększania poparcia wyborców dla danej listy wyborczej. Ich wyborcy mają słuszne prawo czuć się oszukani taką sytuacją, która stanowi wypaczenie idei demokracji przedstawicielskiej.

RESTRUKTURYZACJA PAŃSTWA

- 14.07 Skoro zmiany technologiczne, oszczędności i sytuacja rynkowa mogą wymuszać restrukturyzację przedsiębiorstw, to mechanizm ten powinien mieć zastosowanie także do struktury instytucjonalnej państwa. Dlatego postulujemy likwidację Senatu, rozpowszechnienie mechanizmów demokracji bezpośredniej, dostosowanie liczby posłów do poziomu aktywności politycznej społeczeństwa oraz konsolidację aparatu administracyjnego.

Powołanie Senatu było kluczowe dla powodzenia polskiej transformacji ustrojowej, ale jego rola – w pełni demokratycznie wybranej wyższej izby parlamentu kontrolującej działania kontraktowego Sejmu – wyczerpała się już w roku 1991. Od tamtej pory Senat jest instytucją anachroniczną, zbędną zarówno z ustrojowego, jak i politycznego punktu widzenia. Polska nie jest federacją, w którym interesy poszczególnych części składowych powinny być reprezentowane w gremium odzwierciedlającym związkowy charakter państwa. Równoczesne wybory Sejmu i Senatu oznaczają z kolei, że w obu izbach dominuje zawsze ta sama koalicja, co sprawia, że kontrola legislacyjna ze strony izby wyższej staje się fikcją. Nie potwierdziły się wreszcie – związane z wprowadzeniem w wyborach senackich większościowej ordynacji wyborczej – nadzieje na wyłonienie ciała apolitycznego, zrzeszającego niezależnych lokalnych liderów: na stu obecnych senatorów jest ich nie więcej niż pięć. 14.08

Równocześnie, coraz bardziej realna staje się wizja demokracji bezpośredniej, w której kluczowe decyzje polityczne podejmowane są przez ogół obywateli. Zawdzięczamy to rozwojowi Internetu, który nie tylko umożliwia głosowanie bez wychodzenia z domu (co znacząco obniża koszt przeprowadzania referendum), lecz także tworzy przestrzeń do wolnej – niekoniecznie moderowanej przez media – debaty publicznej. Uważamy, że coraz więcej kwestii powinno być poddawanych pod osąd obywateli – zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. 14.09

W opinii wielu komentatorów – i polityków – 460 posłów na Sejm to zbyt wiele. Opinie, co do tego, ile osób powinno zasiadać w niższej izbie parlamentu są jednak podzielone. Najrozsądniejszym rozwiązaniem wydaje się w tej sytuacji uzależnienie liczby obsadzonych mandatów w Sejmie od frekwencji wyborczej. W czysto hipotetycznej sytuacji, w której głosują wszyscy uprawnieni, posłów byłoby nadal 460. Przy drugim ekstremum – kiedy liczba głosujących jest w skali całego społeczeństwa minimalna – sześćdziesięciu. Czteryście mandatów pomiędzy tymi krańcami byłoby uruchamiane w zależności od liczby osób biorących udział w wyborach, w proporcji 0,25% uprawnionych – 1 poseł. Rozwiązanie takie promuje aktywne postawy obywatelskie (członkowie społeczności, w której jest wyższa frekwencja, będą mieć więcej przedstawicieli), zmienia logikę kampanii wyborczej (zamiast konkurować, często zniechęcając do głosowania w ogóle, kandydaci różnych partii wspólnie przekonują do pójścia na wybory), oraz realizuje konstytucyjną zasadę równości głosu (w obecnym Sejmie, ze względu na różną frekwencję w różnych okręgach, jeden poseł wybrany z Warszawy reprezentuje ponad 51 tys. głosujących, podczas gdy w okręgu elbląskim zaledwie około 26 tys.). 14.10

Ostatnimi z proponowanych przez nas zmian instytucjonalnych mających zwiększyć kontrolę obywateli nad polityką są wprowadzenie limitu czasu – 2 kadencje, nie więcej niż 10 lat – przez jaki można sprawować funkcje kierownicze w partii politycznej. 14.11

- 14.12 Wśród zmian mających zwiększyć efektywność państwa na pierwszy plan wysuwa się zastąpienie obecnie dominującej literalnej wykładni prawa wykładnią celowościową, skupioną na rezultacie, jaki określona regulacja miała osiągnąć. Zdrowy rozsądek musi wziąć górę nad dosłownym brzmieniem prawa!
- 14.13 Praca urzędników powinna być poddawana systematycznej ocenie, mającej wpływ na tempo awansu i wysokość uposażenia. Należy tak zmienić system ich wynagradzania, by przestał motywować do wyszukiwania błędów popełnionych przez obywateli. Urzędy mają służyć pomocą, a nie straszyć domiarami!
- 14.14 Koniecznym posunięciem jest również koncentracja zadań administracji w celu usprawnienia jej działalności i obniżenia poziomu biurokracji. Przykładami rozsądnych rozwiązań w tym względzie są m.in. scalenie administracji budowlanej z nadzorem budowlanym czy zintegrowanie różnych urzędów odpowiedzialnych za pomoc społeczną.
- 14.15 Wreszcie, należy przeprowadzić przegląd wyspecjalizowanych organów administracji, przeznaczając do likwidacji te, które ciągle funkcjonują pomimo że ustał cel ich powołania, bądź radykalnie zmieniły się potrzeby. Dobrym przykładem są wojskowe komisje lekarskie orzekające o zdolności do służby wojskowej, w sytuacji w której od paru lat nie ma już poboru.

REFORMA PROCESU LEGISLACYJNEGO

- 14.16 Proces stanowienia prawa w Polsce jest wynaturzony. Z jednej strony większość parlamentarna realizuje powszechnie znaną metodę nękania opozycji poprzez zamrażanie opóźnianie debat nad jej projektami - niezależnie od ich merytorycznej wartości - z drugiej, władza dostosowuje rytm pracy nad własnymi projektami do aktualnych potrzeb politycznych.
- W konsekwencji obywatele nie wiedzą, czy i w jakim tempie wybrani przez nich politycy będą realizować program przedstawiony w kampanii wyborczej. Oywatele bywają również często zaskakiwani projektami zmian w prawie, które nie były objęte programem zwycięskiego ugrupowania, a prace nad którymi rozpoczęto zniemacka, na skutek zidentyfikowania nagłej potrzeby – często jedynie o charakterze wizerunkowym (przykładów jest ogrom, a swoistym symbolem jest obwieszczona przez PO na początku jej rządów tzw. chemiczna kastracja pedofilów).
- 14.17 Interes publiczny wymaga konsekwentnego wprowadzenia i przestrzegania nowoczesnych zasad planowania legislacyjnego. W tym celu proponujemy powołać sejmową Komisję Programowania Prac Legislacyjnych. Do jej zadań należeć będzie ustalanie – najpóźniej do 1 czerwca danego roku – planu działań legislacyjnych Sejmu na kolejny (rozpoczynający się 1 września) rok. Komisja stanie się przy tym ciałem biorącym odpowiedzialność za sprawne prace Sejmu, a będzie musiała stosować system swo-

istego filtrowania pomysłów (tematów) legislacyjnych, biorąc pod uwagę ich konieczność podjęcia prac nad nimi oraz ocenę, czy uda się zakończyć pracę nad nimi w ciągu najbliższych dziesięciu miesięcy.

Projekty rządowe powinny być traktowane priorytetowo, chyba że Komisja uzna to za zbędne. Po ustaleniu planu prac legislacyjnych Sejmu, Komisja obwieszczać będzie o możliwości składania opinii o projektach ujętych w tym planie. System ten powinien przyczynić się do wyeliminowania zjawiska „wrzucania” przez rząd projektów przy pomocy dyspozycyjnych posłów, dzięki czemu rządzący omijają cały etap konsultacji społecznych, które uznają za zbyt uciążliwe i zbędne. 14.18

Niezwykle istotnym stałym zadaniem Komisji będzie przyjmowanie wniosków de-regulacyjnych od obywateli, organizacji pozarządowych, czy też innych zainteresowanych podmiotów. 14.19

Reforma procesu legislacyjnego konieczna jest także po stronie rządu. Obecnie inicjatywa rozpoczęcia prac leży w gestii ministerstw, który są także odpowiedzialne za przeprowadzenie uzgodnień międzyresortowych. Tymczasem, w efektywnym i odpowiedzialnym modelu tworzenia prawa to premier powinien wytyczać cele i przydzielać zadania ministrom, a następnie rozliczać z ich wykonania. W takim modelu nie ma potrzeby międzyresortowego uzgadniania projektu, gdyż idea zmiany prawa jest konsekwencją konieczności prac na programem rządu wskazanym w expose. 14.20

By poprawić jakość stanowionego prawa, należy wzmocnić Rządowe Centrum Legislacji (RCL), które powinno się stać głównym legislatorem rządu, ograniczając rolę ministerstw do przygotowania merytorycznych założeń do ustawy oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych (m.in. przez Internet). Szef RCL będzie także odpowiedzialny za funkcjonowanie wszystkich komisji kodyfikacyjnych, do których zadań należeć będzie badanie procesów legislacyjnych pod względem ich efektywności, a także wypracowywanie długofalowych polityk tworzenia prawa z uwzględnieniem obowiązkowego przeglądu skutków wszystkich zmian w prawie w okresie 5 lat po wejściu w życie nowych rozwiązań prawnych. 14.21

Wymiar sprawiedliwości

POLICJA I PROKURATURA

Debata:
14 grudnia 2013
Białystok

15.

- 15.01 Prokuratura powinna wrócić do tradycyjnego modelu funkcjonowania, który jest właściwy tradycji europejskiej, a jednocześnie efektywny – zamiast organem ochrony prawnej na powrót powinna się ona stać oskarżycielem w sprawach karnych.
- 15.02 Niezbędne jest także odejście od zasady legalizmu na rzecz zasady oportunistu, a w konsekwencji umożliwienie prokuratorem zaniechania ścigania sprawcy czynu zabronionego jeśli z uwagi na kontekst ogólnospoleczny nie zachodzi potrzeba skazania sprawcy.
- 15.03 Zmiana modelu prokuratury pozwoli na radykalne jej odbiurokratyzowanie poprzez zmniejszenie liczby osób funkcyjnych oraz zniesienie prokuratur apelacyjnych, których działalność obecnie ograniczona jest do pełnienia czynności nadzorczych.
- 15.04 Obszarem, w którym oportunistyczne odstąpienie od ścigania byłoby szczególnie pożądane, jest prawo drogowe w części przewidującej surowe kary za prowadzenie roweru pod wpływem alkoholu. Zdroworozsądkowy namysł nad tym problemem sugeruje, że próg tolerancji dla nietrzeźwych rowerzystów powinien być wyższy niż dla kierowców (np. 0,5‰), a jego złamanie należy traktować jako wykroczenie, a nie jako przestępstwo. Pozwoli to odciążyć policję, prokuraturę i sądy od papierkowej pracy oraz zmniejszy koszty działania więzień, które przestana przetrzymywać kolarzy.
- 15.05 Należy na nowo określić sposób monitorowania i oceny pracy policji, tak aby skoncentrowała się ona wreszcie na działalności, do której została powołana, tzn. na łapaniu złodziei.
- 15.06 Policjantki i policjanci powinni także przejść szkolenia ze znajomości praw człowieka i obywatela, być przygotowani do udzielenia psychologicznej pomocy ofiarom – a z drugiej strony – do skutecznego przesłuchiwania podejrzanych, które nie może się jednak wiązać z ich upokarzaniem.
- 15.07 Należy scalić kompetencje w sprawach antykorupcyjnych i przestępczości zorganizowanej w rękach CBS, co pozwoli na znaczące podniesienie efektywności tej służby, poprzez jej finansowe i osobowe wzmocnienie. Likwidacja CBA obniży koszt ponoszone przez Państwo na działania antykorupcyjne, które w wydaniu tej formacji nie przyniosły oczekiwanego rezultatu.

SĄDY

- 15.08 Należy zlikwidować sądy wojskowe oraz prokuratury wojskowe i uchwalić ustawę o sądach wojskowych na wypadek wojny. Nie ma żadnego uzasadnienia dla utrzymania tak nieefektywnych organów wymiaru sprawiedliwości w warunkach pokoju, tym bardziej że jakość ich pracy – co można ocenić na przykładzie spraw związanych z misjami wojskowymi – pozostawia wiele do życzenia.

Terminy postępowań sądowych powinny zostać prawnie uregulowane, biorąc pod uwagę specyfikę różnych rodzajów sądownictwa. Co do zasady, procesy powinny być prowadzone dzień po dniu – co oznaczać będzie znaczną oszczędność czasu, ponieważ wyeliminowana zostanie konieczność ponownego („odświeżającego”) czytania dokumentów [13.10]. 15.09

ZAWODY PRAWNICZE

Działania sędziów, prokuratorów, notariuszy i komorników powinny zostać poddane skuteczniejszej kontroli, a nieuczciwość surowo karana. Przywileje zawodowe tych grup muszą iść w parze z bardziej rygorystycznym przestrzeganiem zasad przyzwoitości. 15.10

Zostanie sędzią powinno stanowić ukoronowanie kariery adwokackiej, prokuratorowskiej lub radcowskiej, a nie samoistny zawód rozpoczynany wnet po studiach. Skoro sędziowie mają wydawać wyroki kierując się nie tylko literą prawa, sumieniem oraz wskazaniem wiedzy, lecz także własnym doświadczeniem życiowym, to w interesie publicznym jest, by doświadczenie to było jak największe. Z tego samego względu należy dążyć do tego, by ich przechodzenie na emeryturę dokonywało się drogą stopniowego ograniczania aktywności, a nie jej nagłego przerywania. 15.11

Skoro każdy absolwent prawa może przystąpić do egzaminu prawniczego bez konieczności odbycia aplikacji, to również egzaminy wstępne na aplikację pozbawione są sensu. Nie ma żadnych przeszkód aby do zawodów prawniczych przygotowywały już studia prawnicze, przy czym poziom przygotowania absolwenta prawa winien być sprawdzony w drodze egzaminu państwowego – jednolitego w całym kraju. Zadaniem samorządów prawniczych powinno być zaś monitorowanie jakości pracy osób bezpośrednio po zdaniu egzaminie w ograniczonym czasie (np. 2 lata) w celu realizacji programów doskonalenia zawodowego, jeśli będzie to potrzebne. 15.12

16. Prawa obywatelskie

Debata:
15 grudnia 2013
Bydgoszcz

WOLNOŚĆ

Wartości i postulaty, które zapewniły Ruchowi Palikota sukces w wyborach 2011 roku są ciągle nam bliskie. Nie zrezygnujemy z nich, bo wiemy, że bez nich nie da się stworzyć nowoczesnej, otwartej i przyjaznej Polski. 16.01

- 16.02 W szczególności, zamierzamy stać na straży prywatności, wolności myśli i słowa. Chcemy doprowadzić do ograniczenia liczby podsłuchów i możliwości sprawdzania danych osobowych „na wszelki wypadek”. Będziemy bronić polskich obywateli przed bezprawnymi działaniami obcych rządów, które korzystając z nowoczesnych technik informatycznych prowadzą ciągłą inwigilację.
- 16.03 Najwyższy czas dostosować polskie prawo do europejskich standardów w dziedzinie bioetyki. Pozostawiając obywatelkom i obywatelom ostateczną decyzję w kwestiach takich jak zabiegi przerywania ciąży, in vitro [[3.04](#)] i eutanazji, chcemy by były one prawnie dozwolone i uregulowane.
- 16.04 Legalizacja marihuany jest rozwiązaniem korzystnym zarówno z moralnego, jak i pragmatycznego oraz medycznego punktu widzenia. Nie ma żadnego powodu, dla którego państwo powinno ścigać osoby, które nie szkodząc innym używają substancji, która nie jest bardziej szkodliwa niż tytoń lub alkohol. Tym bardziej, że paliatywne właściwości marihuany sugerują wykorzystanie jej w terapii wielu chorób, a obłożenie jej akcją przyniosłoby znaczne wpływy do budżetu [[2.16](#)].

RÓWNOŚĆ

- 16.05 Stoimy na stanowisku, że wszystkie obywatelki i obywatele powinni mieć równe szanse realizacji swojej wizji dobrego życia. Imperatyw wyrównania szans jest najsilniejszy w tych obszarach, w których nierówność wynika nie ze spontanicznego działania sił społecznych i rynkowych (bo tam interwencja, choć moralnie słuszna, może być zbyt kosztowna), lecz z ustanowionego przez państwo prawa.
- 16.06 Dlatego bardzo istotne jest wprowadzenie ustawy o związkach partnerskich, ułatwiającej wspólne życie osobom, które z różnych powodów nie chcą tradycyjnego ślubu. W szczególności jest ona kluczowa dla równouprawnienia osób homoseksualnych, które małżeństwa zawrzeć nie mogą.
- 16.07 Będziemy dążyć do tego, by wszystkie kolegialne organy władzy w możliwie równej liczbie składały się z kobiet i mężczyzn. Środkiem do osiągnięcia tego celu jest ustawowe wymuszenie parytetu i naprzemienności płci (tzw. „suwak”) na listach wyborczych do Sejmu i samorządów.
- 16.08 Immunitety poselskie i prokuratorskie, które miały zapewnić ich posiadaczom niezależność w wykonywaniu funkcji, uległy wynaturzeniu stając się przywilejem władzy. Ponieważ istotą demokracji jest równość rządzących i rządzonych, opowiadamy się za ich zniesieniem.
- 16.09 Należy wprowadzić systemowe rozwiązania gwarantujące dostęp do pomocy prawnej. Każdy powinien mieć możliwość pozyskania na koszt państwa prostej porady zarówno w sprawach z zakresu administracji, jak i w sprawach sądowych. Obywatele

i obywatelki są dziś często bezradni w starciu z biurokracją, a państwo nie daje prawa do bezpłatnej pomocy prawnej w sprawach administracyjnych nawet najuboższym.

Instrumentem, który może dodatkowo wzmocnić pozycję obywateli w relacjach z urzędami jest wprowadzenie odszkodowań za przewlekłość postępowania. Powinny być one znaczące (proponujemy 500 zł. za dzień opóźnienia w stosunku do ustawowego terminu) i potrącane z wynagrodzeń osób ponoszących za nie winę. 16.10

PRACA

Potrzebna jest poprawa relacji między pracodawcami a pracownikami. Istotną rolę w osiągnięciu tego celu powinny odegrać związki zawodowe, którym należy przywrócić część uprawnień o charakterze konsultacyjno-partycypacyjnym, których w ciągu ostatnich 20 lat zostały pozbawione. 16.11

Warunkiem skutecznego regulowania relacji pracowniczych za pośrednictwem związków zawodowych jest zwiększenie ich reprezentatywności, co da się osiągnąć tylko dzięki większemu członkostwu. Dlatego należy zezwolić na tworzenie związków zawodowych i przystępowanie do nich wszystkim zatrudnionym, także tym, którzy pracują na podstawie umów cywilnoprawnych. 16.12

Z drugiej strony, trzeba wprowadzić zmiany w funkcjonowaniu etatów związkowych, tak aby podjęcie działalności związkowej nie prowadziło z definicji do zakończenia pracy na swoim stanowisku i wśród dotychczasowych kolegów i koleżanek – praca na rzecz związku nie może zabierać większości czasu działacza, który powinien wykonywać swoje wcześniejsze zadania w wymiarze co najmniej połowy etatu. 16.13

Podobnie jak w przypadku kierowania partiami politycznymi [14.12] i sprawowania mandatu poselskiego lub samorządowego [14.05], należy wprowadzić limit maksymalnie dwóch kadencji przez jakie zasiadać będzie można we władzach związków zawodowych. Rozwiązanie to zapewni lepszą łączność między pracownikami a ich przedstawicielami, promować będzie zachowania demokratyczne i pomoże stworzyć ciągłość pokoleniową. 16.14

By uniknąć konfliktu interesów, należy też bardziej rygorystycznie uregulować zasady zasiadania przedstawicieli związków zawodowych w zarządach spółek i radach nadzorczych oraz ich wynagradzania. 16.15

W formułowaniu tez i deklaracji programowej udział wzięli:

Paulina Banaś, Piotr Bauć,
Łukasz Gibała, Artur Górczyński,
Anna Grodzka, Jan Hartman,
Krzysztof Iszkowski,
Magdalena Janiak-Jaskółowska,
Katarzyna Kobro,
Robert Kwiatkowski,
Krzysztof Makowski,
Tomasz Makowski, Janusz Palikot,
Małgorzata Prokop-Paczkowska,
Grzegorz Sikora, Marek Siwiec,
Andrzej Włodarczyk

Opracowanie całości:

Krzysztof Iszkowski

Deklaracja i tezy programowe
Opracowanie całości: Krzysztof Iszkowski
Projekt graficzny: tomekbu.com

Wydawca: Twój Ruch - Biuro Krajowe
00-029 Warszawa, ul. Nowy Świat 39
E: biuro@twojruch.eu
www.TwojRuch.eu

Warszawa 2013